MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání

82 – 46 – M/01 Tanec

82 – 46 – P/01 Tanec

Obsah

1 Charakteristika rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání a konzervatoří 3

1.1 Funkce rámcových vzdělávacích programů 3

1.2 Pojetí rámcových vzdělávacích programů 3

1.3 Vymezení pojmů 4

2 Cíle odborného vzdělávání 7

3 Kompetence absolventa 9

3.1 Klíčové kompetence 9

3.2 Odborné kompetence 13

3.3 Vazba kurikula odborného vzdělávání na Národní soustavu kvalifikací (NSK) 14

4 Uplatnění absolventa 15

5 Organizace vzdělávání 15

6 Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání 18

7 Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání 68

8 Průřezová témata 70

8.1 Občan v demokratické společnosti 70

8.2 Člověk a životní prostředí 71

8.3 Člověk a svět práce 76

8.4 Informační a komunikační technologie **Chyba! Záložka není definována.**

9 Zásady tvorby školního vzdělávacího programu (ŠVP) 81

9.1 Obecné zásady tvorby ŠVP 81

9.2 Zásady pro úpravy a změny ŠVP 84

10 Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu 85

11 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných 88

11.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 88

11.2 Vzdělávání nadaných žáků 89

11.3 Systém péče o žáky se SVP a žáky nadané ve škole 90

1 Charakteristika rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání a konzervatoří

1.1 Funkce rámcových vzdělávacích programů

~~Národní program vzdělávání v České republice, tzv. Bílá kniha, a~~ Dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ~~zavádějí do vzdělávací soustavy nový systém vzdělávacích programů. K~~jsou kurikulární dokumenty ~~jsou~~ tvořeny na dvou úrovních: státní – v podobě ~~Národního programu vzdělávání a~~ rámcových vzdělávacích programů (RVP) a školní – v podobě školních vzdělávacích programů (ŠVP), podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní škole. Nový systém tvorby vzdělávacích programů je pouze jedním z článků kurikulární reformy. Dalším je změna vlastního procesu výuky, její modernizace s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a připravenost žáků na život v 21. století.

RVP pro odborné vzdělávání a konzervatoře jsou:

- státem vydané pedagogické (kurikulární) dokumenty, které vymezují závazné požadavky na vzdělávání v jednotlivých stupních a oborech vzdělání, tzn. zejména výsledky vzdělávání, kterých má žák v závěru studia dosáhnout, obsah vzdělávání, základní podmínky realizace vzdělávání a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů;
- závazné dokumenty pro všechny školy poskytující odborné vzdělávání, které jsou povinny je respektovat a rozpracovat do svých školních vzdělávacích programů;
- veřejně přístupné dokumenty pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost;
- otevřené dokumenty, které budou po určitém období platnosti nebo podle potřeby inovovány.

RVP pro odborné vzdělávání a konzervatoře usilují o:

- vytvoření pluralitního vzdělávacího prostředí a podporu pedagogické samostatnosti škol, a proto vymezují pouze požadované výstupy (výsledky vzdělávání) a nezbytné prostředky pro jejich dosažení, zatímco způsob realizace vymezených požadavků ponechávají na školách;
- lepší uplatnění absolventů na trhu práce a jejich připravenost dále se vzdělávat, popřípadě se bezproblémově rekvalifikovat, a vést kvalitní osobní i občanský život;
- zvýšení kvality a účinnosti odborného vzdělávání.

1.2 Pojetí rámcových vzdělávacích programů

- RVP jsou zpracovány pro obory vzdělání zařazené v nové soustavě oborů vzdělání.1 Pro každý obor vzdělání existuje jeden RVP.
- RVP pro obory vzdělání konzervatoří vymezují požadavky pro získání umělecké a umělecko-pedagogické kvalifikace na úrovni středního a vyššího odborného vzdělávání. RVP pro obor vzdělání tanec vymezuje kromě toho také požadavky na základní vzdělávání, které žáci získají po ukončení 4. ročníku vzdělávacího programu. Požadavky na základní vzdělávání jsou stanoveny podle RVP základního vzdělávání

[1] Tj. v Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

(RVP ZV), upraveného s ohledem na specifika vzdělávání v oboru tanec. Způsob začlenění RVP ZV je konkretizován v příslušných kapitolách, zvláště v kapitole 3.1 Klíčové kompetence, 5. Organizace vzdělávání, 6. Kurikulární rámce a 7. Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání.

- RVP jsou celkově zpracovány tak, aby zajišťovaly srovnatelnou úroveň odborného vzdělávání a přípravy všech absolventů a aby zároveň umožňovaly škole reagovat na potřeby trhu práce nebo vytvářet odborná zaměření.
- Vzdělávání vymezené v RVP vychází ze čtyř cílů vzdělávání pro 21. století formulovaných komisí UNESCO (tzv. Delorsovy cíle)[2]: učit se poznávat, učit se učit, učit se být, učit se žít s ostatními;
- Na rozdíl od dřívějších učebních dokumentů, které vymezovaly obecné cíle vzdělávání a zejména učivo (obsah vzdělání), které se mají žáci naučit, RVP stanovují především výsledky (výstupy) vzdělávání – co má žák umět a být schopen na určité úrovni odpovídající jeho předpokladům prokázat. Učivo není cílem vzdělávání, ale prostředkem k dosažení požadovaných výstupů.
- RVP kladou důraz na význam všeobecného vzdělávání pro rozvoj žáků a na jeho průpravnou funkci pro odborné vzdělávání a pro získání kompetencí potřebných k výkonu povolání. Všeobecné vzdělávání je důležité pro celoživotní vzdělávání (učení), pro porozumění současným jevům ve společnosti i rychlému vývoji vědy a techniky a pro přizpůsobení se měnícím se životním i pracovním podmínkám.
- Nedílnou součástí vzdělávání jsou klíčové kompetence a požadované gramotnosti (čtenářská, občanská, digitální) v návaznosti na RVP ZV.
- Do všeobecného vzdělávání je začleněno také vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích.
- Obsah vzdělávání je v RVP koncipován nadpředmětově podle vzdělávacích oblastí (např. jazykové vzdělávání, společenskovědní vzdělávání, estetické vzdělávání, odborné vzdělávání); usiluje se o funkční propojení teorie a nácviku dovedností (praxe).
- RVP stanovují i tzv. průřezová témata (Občan v demokratické společnosti, Člověk a životní prostředí, Člověk a svět práce, Informační a komunikační technologie), která plní zejména výchovnou a motivační funkci. Vztahují se k vybraným tématům a problémům, které jsou v současné době považovány za společensky aktuální, a proto by jim měla být věnována ve vzdělávání a výchově žáků cílevědomá pozornost. Zahrnují v sobě i obdobná témata vymezená RVP základního vzdělávání. Průřezová témata může škola realizovat nejen ve výuce, ale také jinými aktivitami.
- Struktura RVP vychází z požadavků na RVP vymezených ve školském zákoně.
- RVP má 11 kapitol, z nichž některé jsou společné pro všechny RVP.

1.3 Vymezení pojmů

Vzdělávání je v RVP vymezeno prostřednictvím vzdělávacích cílů, kompetencí a výsledků vzdělávání (resp. učení) a k nim se vztahujícího obsahu vzdělávání.

a) **Cíle vzdělávání** uvedené v RVP vyjadřují společenské požadavky na celkový vzdělanostní a osobnostní rozvoj žáků. Vymezují záměry výuky a její výstupy, výsledky. Zahrnují hodnoty a postoje, produktivní činnosti a praktické dovednosti, poznatky

[2] *Učení je skryté bohatství.* Zpráva mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“. Praha, Pedagogická fakulta UK, Ústav výzkumu a rozvoje školství 1997.

a porozumění. Míra jejich naplnění bude různá jak podle stupně vzdělání, tak podle schopností a dalších předpokladů žáků. Cíle vzdělávání jsou v RVP vyjádřeny na třech úrovních: jako obecné cíle vzdělávání, jako kompetence absolventa oboru vzdělání a jako výukové cíle (výsledky vzdělávání) jednotlivých vzdělávacích oblastí (kurikulárních rámců). Obecné cíle vzdělávání jsou vyjádřeny z pozice pedagogických pracovníků a vyjadřují to, k čemu má vzdělávání směřovat, o co mají vyučující svou výukou usilovat. Kompetence absolventa (především odborné) a výukové cíle jsou vyjádřeny z pozice žáka a uvádějí, jak žák umí na konci výuky získané vědomosti a dovednosti používat.

b) **Kurikulum:** Pod pojmem kurikulum (ang. curriculum) se rozumí: 1. vzdělávací program, projekt, plán; 2. průběh studia a jeho obsah; 3. obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení. Pojem nebyl před rokem 1989 v české pedagogice používán[3].

c) **Kurikulární dokumenty** vymezují – popisují program vzdělávání (kurikulum).

d) **Kurikulární rámce** vymezují v RVP výukové cíle a obsah vzdělávání, resp. učivo všeobecného a odborného vzdělávání pro jednotlivé obory odborného vzdělávání.

e) **Kompetence:** Pojem, který se nyní uplatňuje v české i zahraniční pedagogice a kurikulárních dokumentech, snažící se postihnout, že cílem vzdělávání není jen osvojení poznatků a dovedností, ale i vytváření způsobilostí potřebných pro život nebo výkon povolání. Chápeme jím ohraničené struktury schopností a znalostí a s nimi související dovednosti, postoje a hodnotové orientace, které jsou předpokladem pro výkon žáka – absolventa ve vymezené činnosti (vyjadřují jeho způsobilost nebo schopnost něco dělat, jednat určitým způsobem). V RVP se kompetence formálně dělí na klíčové a odborné, ve skutečnosti však neexistují odděleně, ale prolínají se.

[3] Průcha, J. a kol. *Pedagogický slovník.* Praha, Portál 2003.

f) **Klíčové kompetence** (K. dovednosti; KK): Soubor požadavků na vzdělání, zahrnující vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a pracovní uplatnění. Jsou univerzálně použitelné v různých situacích. Ve výuce se neváží na konkrétní vyučovací předměty, lze je rozvíjet prostřednictvím všeobecného i odborného vzdělávání, v teoretickém i praktickém vyučování, ale i prostřednictvím různých dalších aktivit doplňujících výuku, kterých se žáci sami aktivně účastní. KK odborného vzdělávání se odvíjejí od Evropského referenčního rámce klíčových kompetencí pro celoživotní vzdělávání. Klíčové kompetence vymezené RVP oboru vzdělání tanec zahrnují i klíčové kompetence základního vzdělávání. Žáci si je budou osvojovat průběžně na úrovni odpovídající jejich věku a schopnostem.

g) **Odborné kompetence** se vztahují k výkonu pracovních činností a vyjadřují profesní profil absolventa oboru vzdělání, jeho způsobilosti pro výkon povolání. Odvíjejí se od kvalifikačních požadavků na výkon konkrétního povolání a charakterizují způsobilost absolventa k pracovní činnosti. Tvoří je soubor odborných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot potřebných pro výkon pracovních činností daného povolání nebo skupiny příbuzných povolání.

h) **Obsah vzdělávání** je v RVP chápán jako prostředek pro dosažení požadovaných kompetencí absolventa. Je vymezen formou kurikulárních rámců. Zahrnuje poznatky, dovednosti a hodnoty z různých oblastí vzdělávání (např. komunikativní, osobnostní, společenské, profesní, informativní). V RVP je uveden formou požadovaných (předpokládaných) výsledků vzdělávání **(výsledků učení žáka)** a jim odpovídajícího učiva. Obsah vzdělávání je v RVP strukturován nadpředmětově podle vzdělávacích oblastí (např. jazykové vzdělávání, vzdělávání v ICT, společenskovědní vzdělávání, odborné vzdělávání) a obsahových okruhů, od kterých se budou na školní úrovni odvíjet konkrétní vyučovací předměty.

i) **Výsledky vzdělávání – viz** cíle vzdělávání.

2 Cíle odborného vzdělávání

Koncepce vzdělávání v konzervatoři vychází, tak jako koncepce základního a celého středního vzdělávání, vychází z celoživotně pojatého a na principu znalostní společnosti vybudovaného konceptu vzdělávání, ve kterém je vzdělávání cestou i nástrojem rozvoje lidské osobnosti. Jako teoretické východisko pro koncipování struktury cílů vzdělávání byl použit známý a respektovaný koncept čtyř cílů vzdělávání pro 21. století[4].

V souladu s tím je záměrem (obecným cílem) vzdělávání v konzervatoři připravit žáka na úspěšný, smysluplný a odpovědný osobní, občanský, umělecký a pracovní život v podmínkách měnícího se světa[5], tzn.:

a) **Učit se poznávat,** tj. osvojit si nástroje pochopení světa a rozvinout dovednosti potřebné k učení se, prohloubit si v návaznosti na základní vzdělání poznatky o světě a dále je rozšiřovat.

Vzdělávání směřuje k:

- rozvoji základních myšlenkových operací žáků (analýza, syntéza, indukce, dedukce, generalizace, abstrakce, konkretizace, srovnávání, uspořádání, třídění aj.), jejich paměti a schopnosti koncentrace;
- osvojení obecných principů a strategií řešení problémů (praktických i teoretických), stejně jako dovedností potřebných pro práci s informacemi;
- vytvoření – na základě osvojení podstatných faktů, pojmů a generalizací – takové struktury poznání žáků v jednotlivých oblastech středoškolského odborného vzdělávání, na jejímž základě lépe porozumí světu, ve kterém žijí, a pochopí nezbytnost udržitelného rozvoje;
- prohloubení a rozšíření vědomostí žáků o světě, který je obklopuje;
- osvojení poznatků, pracovních postupů, nástrojů a praktických dovedností potřebných pro kvalifikovaný výkon povolání a pro uplatnění se na trhu práce;
- rozvoji dovednosti žáků učit se a být připraven celoživotně se vzdělávat.

b) **Učit se pracovat a jednat**, tj. naučit se tvořivě zasahovat do prostředí, které žáky obklopuje, vyrovnávat se s různými situacemi a problémy, umět pracovat v týmech, být schopen vykonávat povolání a pracovní činnosti, pro které byl připravován.

Vzdělávání směřuje k:

- formování aktivního a tvořivého postoje žáků k problémům a k hledání jejich různých řešení;
- adaptabilitě žáků na nové podmínky, k jejich schopnosti tvořivě do těchto podmínek zasahovat, tj. k flexibilitě a kreativitě žáků;
- rozvoji aktivního přístupu žáků k pracovnímu životu a profesní kariéře včetně schopnosti přizpůsobovat se změnám na trhu práce;
- zodpovědnému, tj. cílevědomému, soustředěnému, vytrvalému a pečlivému přístupu

---

[4] *Učení je skryté bohatství.* Zpráva mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“. Praha, Pedagogická fakulta UK, Ústav výzkumu a rozvoje školství 1997.

[5] Hranice jednotlivých oblastí, resp. v nich stanovených cílů, pochopitelně nelze jednoznačně a pevně stanovit, a proto se obecné cíle místy překrývají či prolínají (vzbuzují dojem duplicity). Obecné cíle, které jsou zároveň součástí požadovaných kompetencí absolventa, jsou uvedeny v charakteristice RVP.

žáků k týmové i samostatné práci;

- vytváření odpovědného přístupu žáků k plnění povinností a k respektování stanovených pravidel;
- tomu, aby žáci uměli správně odhadovat své možnosti a schopnosti, zvažovali a respektovali možnosti a schopnosti jiných lidí;
- rozvoji dovedností potřebných k vyjednávání, diskusi, případnému kompromisu, k obhájení svého stanoviska i přijímání stanoviska jiných;
- tomu, aby chápali práci a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci a sebeaktualizaci.

c) **Učit se být**, tj. rozumět vlastní osobnosti a jejímu utváření, jednat v souladu s obecně přijímanými morálními hodnotami, se samostatným úsudkem a osobní zodpovědností.

Vzdělávání směřuje k:

- rozvoji tělesných i duševních schopností a dovedností žáků;
- prohlubování dovedností potřebných k sebereflexi, sebepoznání a sebehodnocení;
- utváření adekvátního sebevědomí a aspirací žáků;
- utváření a kultivaci svobodného, kritického a nezávislého myšlení žáků, k rozvoji jejich úsudku a rozhodování;
- přijímání odpovědnosti žáků za vlastní myšlení, rozhodování, jednání, chování a cítění;
- kultivaci emočního prožívání žáků, včetně prožívání a vnímání estetického;
- rozvoji kreativity a imaginace žáků;
- rozvoji volních vlastností žáků;
- rozvoji specifických schopností a nadání žáků.

d) **Učit se žít společně**, učit se žít s ostatními, tj. umět spolupracovat s ostatními, být schopen podílet se na životě společnosti a nalézt v ní své místo.

Vzdělávání směřuje k:

- tomu, aby žáci respektovali lidský život a jeho trvání jako vysokou hodnotu;
- vytváření úcty k živé i neživé přírodě, k ochraně a zlepšování přírodního a ostatního životního prostředí a k chápání globálních problémů světa;
- prohlubování osobnostní, národnostní a občanské identity žáků, jejich připravenosti tuto identitu chránit a současně také respektovat identitu jiných lidí;
- tomu, aby se žáci ve vztahu k jiným lidem oprostili od předsudků, xenofobie, intolerance, rasismu, agresivního nacionalismu, etnické, náboženské a jiné nesnášenlivosti;
- utváření slušného a odpovědného chování žáků v souladu s morálními zásadami a pravidly společenského chování;
- tomu, aby žáci cítili potřebu aktivně se zapojit do občanského života a spolupracovat na zachování demokracie a jejím zdokonalování, aby jednali v souladu se strategií udržitelného rozvoje;
- rozvoji komunikativních dovedností žáků a dovedností potřebných pro hodnotný partnerský život i pro život v širším (pracovním, rodinném, zájmovém aj.) kolektivu.

3 Kompetence absolventa

Vzdělávání v oboru tanec směřuje v souladu s obecnými cíli odborného vzdělávání k tomu, aby si žáci vytvořili, na úrovni odpovídající jejich schopnostem a studijním předpokladům, následující klíčové a odborné kompetence.

3.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence vymezené v tomto RVP směřují k naplnění vzdělávacích cílů stanovených jak v RVP základního vzdělání, tak vzdělávacích cílů středního a vyššího odborného vzdělání. RVP základního vzdělání stanoví tyto klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence personální a sociální a kompetence občanské. Plánované výsledky jsou zahrnuty do konceptu klíčových kompetencí tohoto RVP.

Dílčí výsledky v oblasti jednotlivých kompetencí, jejichž dosažení se předpokládá již na úrovni základního vzdělání, jsou pro snadnější orientaci označeny obyčejným typem písma. Dílčí výsledky středního vzdělávání jsou označeny kurzívou. Ovšem v průběhu celého vzdělávání v oboru je nutno rozvíjet všechny kompetence, a to na úrovni odpovídající aktuálnímu věku žáků, jejich schopnostem a studijním předpokladům.

a) Kompetence k učení

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni efektivně se učit, vyhodnocovat dosažené výsledky a pokrok a reálně si stanovovat potřeby a cíle svého dalšího vzdělávání,[6] tzn. že absolventi by měli:

- znát smysl a cíl učení, mít utvořen pozitivní vztah k učení a vzdělávání, *projevovat ochotu věnovat se celoživotnímu učení;*
- vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, umět si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky;
- využívat ke svému učení různé informační zdroje včetně zkušeností svých i jiných lidí;
- *uplatňovat různé způsoby práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení), s porozuměním poslouchat mluvené projevy (např. výklad, přednáška, proslov) a zaznamenávat podstatné body;*
- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí a propojovat do širších celků poznatky *a odborné dovednosti;*
- umět samostatně pozorovat, příp. experimentovat, kriticky posuzovat získané výsledky a vyvozovat z nich platné závěry;
- posuzovat vlastní pokrok a určovat překážky či problémy bránící učení, *přijímat hodnocení výsledků svého učení ze strany jiných lidí, plánovat vlastní zlepšení;*
- *znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.*

b) Kompetence k řešení problémů

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy, tzn. že absolventi by na konci vzdělávání měli:

[6] Prvořadým předpokladem učení je čtenářská gramotnost, ovládání psaní a početních úkonů.

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému;
- navrhnout způsob řešení, *popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a* ověřit správnost zvoleného postupu *a dosažené výsledky*;
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení *(logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace;*
- *volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit;*
- využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve, *aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových problémových situací;*
- myslet kriticky, *činit uvážlivá rozhodnutí a obhajovat je*, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a hodnotit důsledky svého jednání;
- být vytrvalí *a důslední* při řešení problémů, dosahovat konečného řešení;
- *spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení) a sledovat vlastní pokrok při řešení problémů.*

c) Kompetence komunikativní

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni vyjadřovat se v písemné i ústní formě v různých učebních, životních i pracovních situacích, tzn. že absolventi by na konci vzdělávání měli:

- vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat;
- formulovat své myšlenky a názory srozumitelně, souvisle a kultivovaně, vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování;
- naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat, účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje;
- rozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest a zvuků, přiměřeně na ně reagovat a příp. je umět využít;
- *vyjadřovat se v písemné podobě přehledně a jazykově správně, dodržovat jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;*
- *zpracovávat administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata;*
- *zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskusí, porad apod.);*
- *dosáhnout jazykové způsobilosti potřebné pro komunikaci v cizojazyčném prostředí nejméně v jednom cizím jazyce;*
- *dosáhnout jazykové způsobilosti potřebné pro pracovní uplatnění dle potřeb a charakteru příslušné odborné kvalifikace (např. porozumět běžné odborné terminologii a pracovním pokynům v písemné i ústní formě);*
- chápat výhody znalosti cizích jazyků *pro životní i pracovní uplatnění, být motivováni k prohlubování svých jazykových dovedností v celoživotním učení.*

d) Kompetence personální a sociální

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli připraveni stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní,

pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, tzn. že absolventi by měli:

- mít utvořenu pozitivní představu o sobě samých, přiměřenou sebedůvěru, usilovat o samostatný rozvoj a sebeuspokojení s ohledem na obdobné potřeby jiných lidí;
- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- *stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek;*
- *reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku, ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;*
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, *pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislostí;*
- *adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky a podle svých schopností a možností je pozitivně ovlivňovat, být připraveni řešit své sociální i ekonomické záležitosti, být finančně gramotní;*
- pracovat v týmu, podílet se na vytváření pravidel práce týmu a na realizaci společných pracovních a jiných činností, přijímat a plnit odpovědně svěřené úkoly*;*
- *podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých, učit se zastávat různé role (např. podřízený/vedoucí) při společné pracovní činnosti;*
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým, oceňovat zkušenosti druhých lidí a učit se z nich, respektovat různá hlediska.

e) Kompetence občanské a kulturní povědomí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi uznávali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, tzn. že absolventi by na konci vzdělávání měli:

- uznávat práva a osobnost druhých lidí, být schopni zohledňovat situace ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení, uvědomovat si povinnost aktivně zasahovat proti fyzickému i psychickému násilí, nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- *dodržovat zákony, jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování a hodnotami demokracie,* být si vědomi svých práv a povinností, *zajímat se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě;*
- *jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu,* být připraveni k odpovědnému jednání v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka;
- *uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých;*
- *uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu, podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah;*
- chápat význam životního prostředí pro člověka, *jednat v duchu udržitelného rozvoje, uznávat hodnotu života a uvědomovat si odpovědnost za vlastní život*

i spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních.

f) Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni optimálně využívat svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, pro budování a rozvoj své profesní kariéry a s tím související potřebu celoživotního učení, tzn. že absolventi by na konci vzdělávání měli:

- *mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;*
- *mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru i po skončení umělecké kariéry; cílevědomě a zodpovědně rozhodovat o své budoucí profesní a vzdělávací dráze;*
- *mít reálnou představu o požadavcích na výkon povolání v oboru a umět je srovnávat se svými představami a předpoklady;*
- *umět získávat a vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech, využívat poradenských a zprostředkovatelských služeb jak z oblasti světa práce, tak vzdělávání;*
- *vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle, znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků, rozumět podstatě a principům podnikání.*

g) Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi pracovali s osobním počítačem a jeho základním a aplikačním programovým vybavením, ale i s dalšími prostředky ICT a využívali adekvátní zdroje informací a efektivně pracovali s informacemi, tzn. absolventi by na konci vzdělávání měli:

- umět efektivně využívat informace v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě;
- *pracovat s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;*
- *pracovat s běžným základním a aplikačním programovým vybavením, učit se používat nové aplikace;*
- *komunikovat elektronickou poštou a využívat další prostředky online a offline komunikace;*
- *získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak s využitím celosvětové sítě Internet;*
- pracovat s informacemi z různých zdrojů nesenými na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních), a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií;
- *uvědomovat si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovat k získaným informacím, být mediálně gramotní.*

3.2 Odborné kompetence

a) Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, tzn. aby absolventi:

- chápali bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků (i dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. žáků ve škole, návštěvníků, klientů);
- uvědomovali si význam kompenzačních a relaxačních cvičení pro zvládnutí psychické a fyzické profesní zátěže;
- znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence;
- ovládali zásady zdravé sluchové hygieny;
- osvojili si zásady a návyky bezpečné a zdraví neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci s elektronickými přístroji a zařízeními (osobní počítače, syntezátory, zesilovače, elektronické hudební nástroje, apod.), rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a byli schopni zajistit, aby závady byly odstraněny;
- znali systém péče státu o zdraví pracujících (včetně preventivní zdravotní péče, uměli uplatňovat nároky na ochranu zdraví v souvislosti s prací, nároky vzniklé úrazem nebo poškozením zdraví v souvislosti s vykonáváním práce);
- ovládali zásady poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a dokázali první pomoc sami poskytnout.

b) Kvalitně vykonávat umělecké činnosti, tzn. aby absolventi:

- chápali kvalitu jako významný nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména, jak vlastního, tak i zaměstnavatelské organizace;
- dbali na zabezpečování kvality pracovních činností (popř. stanovených parametrů nebo standardů kvality).

c) Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje, tzn. aby absolventi:

- zvažovali při plánování a posuzování konkrétní činnosti možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady;
- efektivně hospodařili se svými finančními prostředky;
- nakládali s energiemi, odpady, vodou a případně jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí.

d) Ovládat základy uměleckých činností v taneční oblasti, tzn. aby absolventi:

- měli všeobecný kulturní přehled;
- využívali při své umělecké činnosti znalosti o historickém vývoji a současných tendencích tance a baletu, hudby a dalších uměleckých disciplín souvisejících s tanečním uměním;
- vnímali citlivě dílo tanečního repertoáru, jeho strukturu, charakterizovali jeho obsah a stylové zařazení;
- využívali znalosti z hudební teorie a základní hudební dovednosti v taneční praxi;

- využívali znalosti z anatomie, fyziologie a kineziologie v taneční praxi, předcházeli zdravotním rizikům;
- aktivně využívali tvůrčí fantazii, vhodně uplatňovali osobité výrazové prostředky tanečního a hudebního cítění;
- ovládali a uplatňovali standardní normy profesní etiky;
- sledovali, aktivně vyhledávali a využívali zdroje informací o nových tendencích ve svém oboru.

e) Vykonávat taneční činnost, tzn. aby absolventi:

- ovládali na profesionální úrovni praktické pohybové dovednosti v rámci jednotlivých tanečních technik;
- interpretovali taneční repertoár na požadované technické, stylové a estetické úrovni v souladu s požadavky profesionální taneční praxe;
- využívali znalosti struktury, tektoniky a formy díla tanečního repertoáru v přístupu k jeho interpretaci;
- plnili požadavky choreografa a baletního mistra, byli adaptabilní při studiu uměleckého díla;
- rozvíjeli vlastní kreativitu a schopnost improvizace, příp. tvůrčím způsobem spolupracovali při sólové, partnerské nebo sborové interpretaci;
- zvládali koncentraci, psychickou a fyzickou zátěž při tanečním výkonu;
- analyzovali a hodnotili pojetí díla a jeho interpretaci.

f) Vykonávat umělecko - pedagogickou činnost, tzn. aby absolventi:

- používali tvůrčím způsobem metodické postupy při rozvíjení talentových předpokladů žáků;
- ovládali didaktické principy a zásady a využívali je při projektování pedagogické činnosti;
- využívali v praxi znalosti z pedagogiky a psychologie a z metodiky jednotlivých tanečních oborů;
- objektivně hodnotili výkony žáků, vhodně je motivovali k uměleckým činnostem;
- vedli žáky k uvědomělé péči o zdraví a ke zdravému způsobu kompenzace fyzické zátěže;
- připravovali, realizovali a vyhodnocovali vlastní pedagogickou činnost a případně se zapojovali do činnosti v projektech - uměleckých, pedagogických, atp.;
- sledovali a využívali odbornou literaturu.

3.3 Vazba kurikula odborného vzdělávání na Národní soustavu kvalifikací (NSK)

Pro tento obor vzdělání neexistují v současné době v NSK žádné úplné profesní kvalifikace, ani profesní kvalifikace. Vzhledem k vývoji v NSK se doporučuje sledovat webové stránky NSK: http://narodnikvalifikace.cz/.

4 Uplatnění absolventa

Absolvent je připraven uplatnit se v oblasti, která vyplývá ze zaměření absolvované odborné přípravy podle školního vzdělávacího programu. Uplatní se jako taneční umělec (sólista nebo člen baletního souboru, souboru současné taneční tvorby, souboru lidových tanců, dále v oblasti hudebního divadla, muzikálového projektu, alternativní tvorby apod.).

Absolvent je připraven také k výkonu povolání učitele příslušných odborných předmětů, a to zejména v základních uměleckých školách a v konzervatořích dle zákona č. 379/2015 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. Absolvent se může také uplatnit ve školských nebo jiných zařízeních pro zájmovou uměleckou činnost.

Uvedené činnosti může vykonávat v rámci subjektů působících v oblasti hudební nebo taneční kultury, případně samostatně.

5 Organizace vzdělávání[7]

Délka a forma vzdělávání

Tento obor vzdělání lze realizovat pouze v denní formě vzdělávání v délce 8 let.

Dosažený stupeň vzdělání

Úspěšným ukončením vzdělávacího programu žák získává

- vyšší odborné vzdělání v konzervatoři, kvalifikační úroveň EQF 6
- střední vzdělání s maturitní zkouškou, kvalifikační úroveň EQF 4

Úspěšným ukončením 4. ročníku získá žák základní vzdělání dle školského zákona ~~(§45 zákona~~ č. 561/2004 Sb.~~, školský zákon)~~. Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o ukončení 4. ročníku s doložkou potvrzující stupeň získaného vzdělání~~(§45 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon)~~.

Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři se získá úspěšným ukončením osmiletého vzdělávacího programu dle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů~~(§ 87 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon).~~

Střední vzdělání s maturitní zkouškou se získá úspěšným ukončením osmiletého vzdělávacího programu v denní formě vzdělávání dle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. ~~(§ 87 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon).~~

- ~~střední vzdělání s maturitní zkouškou~~
- ~~kvalifikační úroveň EQF 4~~

Podmínky pro přijetí ke vzdělávání

- ~~splnění podmínek přijímacího řízení dle § 88 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon~~ přijímání ke vzdělávání v konzervatoři se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

[7] Podle znění zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných jsou dále upraveny vyhláškou MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

- ~~přijímací řízení se koná formou talentové zkoušky,(§ 88 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon),~~
- splnění podmínek zdravotní způsobilosti uchazečů o vzdělávání v daném oboru vzdělání[8].

Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělání a kvalifikace

- Vzdělávání v konzervatoři se zpravidla ukončuje absolutoriem v konzervatoři ~~(§ 89 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon)~~dle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dokladem je vysvědčení o absolutoriu v konzervatoři a diplom absolventa konzervatoře. Konání absolutoria se řídí školským zákonem, a příslušným prováděcím právním předpisem.
- Žáci mohou ukončit vzdělávání také maturitní zkouškou po osmém ročníku. Dokladem je vysvědčení o maturitní zkoušce. Konání maturitní zkoušky se řídí ~~§ 90 zákona č. 561/2004 Sb. – školský zákon,~~ školským zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem.

Absolutorium

- Teoretická zkouška z odborných předmětů: témata, stanovená pro tuto zkoušku musí zahrnovat 1., 2. a 3. tematický celek obsahového okruhu společný odborný základ;
- absolventská práce a její obhajoba;
- absolventský výkon;
- zkouška z umělecko-pedagogické přípravy.

Profilová část maturitní zkoušky

~~Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze tří povinných zkoušek. Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek tak, aby nejméně dvě z povinných zkoušek žák konal ze vzdělávací oblasti odborného vzdělávání[9].~~

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky a ze zkoušky z cizího jazyka konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky, pokud si žák z povinných zkoušek společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, a z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek. Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek tak, aby nejméně dvě z povinných zkoušek žák konal ze vzdělávací oblasti odborného vzdělávání.

Témata, stanovená pro tyto zkoušky, musí zahrnovat 1. tematický celek obsahového okruhu Společný odborný základ. Jedna z povinných zkoušek musí být konána formou praktické zkoušky z obsahového okruhu Odborná příprava dle zaměření.

Komisionální zkouška

- Ve všech ročnících vzdělávání konají žáci komisionální zkoušky z odborných předmětů, které ve školním vzdělávacím programu zahrnují obsahový okruh Odborná příprava dle zaměření, které stanoví ředitel školy.

---

[8] Podmínky zdravotní způsobilosti jsou stanoveny v Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

~~9 Opatření č. 1 ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění rámcové vzdělávací programy oborů středního vzdělávání a oborů konzervatoří v oborech vzdělání skupiny 53 Zdravotnictví, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 82 Umění a užité Umění, které nejsou stanoveny v Nařízení vlády č. 445/2016 Sb., ve znění Nařízení vlády č. 71/2017 Sb.~~

- Žák, který ukončuje vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, bez předchozího konání maturitní zkoušky, koná v termínu stanoveném ředitelem školy závěrečnou komisionální zkoušku z předmětů, které ve školním vzdělávacím programu zahrnují obsahový okruh Vzdělávání a komunikace v českém jazyce, odpovídající části oblasti Estetické vzdělávání a obsahový okruh Vzdělávání a komunikace v cizím jazyce.

Organizace vzdělávání v konzervatoři

- Vzdělávání v oboru tanec navazuje na 1. stupeň (5. ročník) základního vzdělávání a je organizováno tak, aby žáci v průběhu 1. – 4. ročníku dokončili povinnou školní docházku a splnili požadavky základního vzdělávání stanovené tímto RVP.
- Konzervatoř se organizačně člení na oddělení a ročníky. Ročníky lze dále členit na ročníkové skupiny. Povinnosti třídního učitele vykonává ročníkový učitel. Provoz a vnitřní režim oddělení, ročníků, ročníkových skupin a individuální výuky, i pravidla pro práci ročníkových učitelů stanoví ředitel konzervatoře ve školním řádu nebo v samostatném vnitřním předpisu.

6 Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání

Kurikulární rámce vymezují závazný obsah všeobecného a odborného vzdělávání a požadované výsledky vzdělávání.

Obsah vzdělávání se člení na vzdělávací oblasti a obsahové okruhy (viz kapitoly 1.2 a 1.3).

Kurikulární rámce rozpracuje škola ve školním vzdělávacím programu do vyučovacích předmětů, popř. dalších vzdělávacích aktivit a činností, a to s ohledem na požadavky nebo možnosti trhu práce, předpoklady a zájem žáků. Podle charakteru oboru vzdělání lze odborné vzdělávání rozpracovat také směrem k určité oblasti odborných činností. **ŠVP může být zaměřen např. na klasický tanec, moderní tanec, lidový tanec apod**.

Výsledky vzdělávání jsou stanoveny jednotně pro všechny žáky, je však zřejmé, že kvalita (úroveň) jejich osvojení bude záviset také na talentu, učebních předpokladech a motivaci každého žáka. Výsledky vzdělávání vyjadřující žádoucí postoje a návyky žáků (afektivní cílové dovednosti), kterými je škola sice povinna žáka vybavit, ale nemůže zaručit jejich uplatňování v praxi, jsou vyjádřeny zpravidla v charakteristice jednotlivých oblastí a obsahových okruhů jako vzdělávací cíle, k nimž musí výuka směřovat.

Vzhledem k tomu, že žáci dokončují v průběhu vzdělávání v konzervatoři plnění povinné školní docházky, zohledňuje RVP také cíle základního vzdělávání. Tzn., že **kurikulární rámce zahrnují i obsah vzdělávání a požadované výstupy vymezené RVP základního vzdělávání pro 2. stupeň.** Protože však v oboru tanec je součástí výuky již od 1. ročníku odborná taneční příprava, byl RVP základního vzdělávání upraven. Tyto úpravy jsou pouze dílčí, znamenají např. začlenění hudební výchovy do odborného vzdělávání, výtvarné výchovy jako celku do oblasti Estetické vzdělávání, která zahrnuje také literární výchovu, přesun vzdělávací oblasti Člověk a svět práce do průřezového tématu Člověk a svět práce, což umožňuje lépe zohlednit potřeby žáků ke konci vzdělávání. Byla snížena minimální časová dotace matematického a přírodovědného vzdělávání o 1 – 2 hodiny a vypuštěna tělesná výchova. Požadavky na základní vzdělávání jsou v RVP zapracovány tak, aby spolu s požadavky na navazující střední vzdělávání tvořily jednu ucelenou oblast (způsob zapracování je popsán v kurikulárních rámcích jednotlivých oblastí). Výjimku tvoří matematické a přírodovědné vzdělávání a výtvarná výchova, které se realizují pouze (nebo především) na úrovni základního vzdělávání.

Přehled vzdělávacích oblastí:

- Jazykové vzdělávání a komunikace
- Společenskovědní vzdělávání
- Přírodovědné vzdělávání
- Matematické vzdělávání
- Estetické vzdělávání
- Vzdělávání pro zdraví
- Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
- Odborné vzdělávání

VZDĚLÁVÁNÍ A KOMUNIKACE V ČESKÉM JAZYCE

Jazykové vzdělávání v českém jazyce vychovává žáky ke sdělnému, kultivovanému jazykovému projevu a podílí se na rozvoji jejich duševního života. Dovednosti získané v této

oblasti jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny v mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Tato oblast vzdělávání napomáhá vytvářet předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Obecným cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační kompetenci žáků a naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí. Jazykové vzdělávání se rovněž podílí na rozvoji sociálních kompetencí žáků. K dosažení tohoto cíle přispívá i estetické vzdělávání a naopak estetické vzdělávání prohlubuje znalosti jazykové a kultivuje jazykový projev žáků.

V RVP oboru tanec se předpokládá, že **vzdělávání v českém jazyce naváže na 1. stupeň základního vzdělávání** a postupně se ve všech ročnících školního vzdělávacího programu bude prohlubovat a spirálovitě rozvíjet tak, aby žák prošel vzděláváním 2. stupně ZV a úplným středoškolským vzděláváním. Pro přehlednost jsou výsledky vzdělávání pro 2. stupeň ZV a středoškolského vzdělávání odlišeny typem písma: Výsledky požadované RVP ZV jsou označeny obyčejným písmem (i když se na vyšší úrovni rozvíjejí i v 5. – 8. ročníku), výsledky požadované pouze na střední úrovni vzdělávání jsou označeny kurzívou.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- uplatňovali český jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace;
- využívali jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, vyjadřovali se srozumitelně a souvisle, formulovali a obhajovali své názory;
- chápali význam kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění;
- získávali a kriticky hodnotili informace z různých zdrojů a předávali je vhodným způsobem s ohledem na jejich uživatele;
- chápali jazyk jako jev, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa.
-

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití; ve vlastním projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci; - *vysvětlí zákonitosti vývoje češtiny;* - *orientuje se v soustavě jazyků*; - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova; - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí; - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami;	**1 Jazyková výchova a zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností** - obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské, především slovenština, a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky) - vývojové tendence spisovné češtiny - postavení češtiny mezi ostatními evropskými jazyky - zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči

- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci; - *odhaluje a odstraňuje jazykové a stylizační nedostatky;* - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech; - *používá adekvátní slovní zásoby včetně příslušné odborné terminologie;* - *nahradí běžné cizí slovo českým ekvivalentem a naopak;* - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace; - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí; - *uplatňuje znalosti ze skladby ve svém logickém vyjadřování;*	(přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování) - pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický - slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov - slovní zásoba a její styl, rozvrstvení - zvláště vzhledem k příslušnému oboru vzdělávání, terminologie - tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov - skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji; - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru; - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj; - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci; - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru; - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči; - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu; - využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu;	**2 Komunikační a slohová výchova** - čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové - naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové - mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse - písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní

samostatně připraví a s oporou o text přednese referát; - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování; - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů; - *rozlišuje typy mediálních sdělení a jejich funkci, identifikuje jejich typické postupy, jazykové a jiné prostředky;* - *uvede příklady vlivu médií a digitální komunikace na každodenní podobu mezilidské komunikace;* - *rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a v typických příkladech slohový útvar;* - *posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu a skladbu;* - *odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu, především popisného a výkladového;* - *má přehled o slohových postupech uměleckého stylu;* - *používá při tvorbě textů a dokumentů textový editor; správně používá citace a bibliografické údaje, dodržuje autorská práva;* - *zpracuje komplexnější práci na dané téma (např. ročníkovou, seminární) s využitím znalostí o slohových postupech a útvarech.*	(komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, zápis z porady, pracovní hodnocení, inzerát a odpověď na něj, jednoduché úřední, popř. podle charakteru oboru odborné dokumenty, vyprávění, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha) - publicistika, reklama - média a mediální sdělení - literatura faktu a umělecká literatura - grafická a formální úprava jednotlivých písemných projevů - elektronické zpracování textu

VZDĚLÁVÁNÍ A KOMUNIKACE V CIZÍM JAZYCE

Vzdělávání v cizích jazycích se významně podílí na přípravě žáků na aktivní život a mobilitu v moderní multikulturní společnosti. Vede žáky k získávání znalostí a potřebných komunikativních kompetencí pro navazování osobních a pracovních kontaktů. Znalost cizích jazyků snižuje komunikační bariéry a zvyšuje úspěšnost absolventů při řešení pracovních záležitostí v cizojazyčném prostředí.

Po celou dobu vzdělávání jsou žáci oboru tanec připravováni nejen k efektivní komunikaci, ale naučí se užívat i odbornou terminologii a pracovat s cizojazyčnými informačními zdroji. Vzdělávání v cizích jazycích přispívá k formování osobnosti žáků, učí je tolerovat a respektovat hodnoty a kultury jiných národů. Rozšiřuje jejich znalosti o světě a pokládá u nich základy celoživotního vzdělávání.

Předpokládaná vstupní úroveň

Rámcový vzdělávací program oboru vzdělání tanec navazuje v 1. ročníku na cizí jazyk vyučovaný na 1. stupni základního vzdělání, tj. na očekávanou výstupní jazykovou úroveň **A1,** definovanou Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky. Očekávané dovednosti žáků při vstupu do prvního ročníku vzdělání oboru tanec jsou vyjádřeny níže:

Receptivní řečové dovednosti

Žák:

- vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby
- rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám
- rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku
- používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník

Produktivní řečové dovednosti

Žák:

- sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace
- napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

Interaktivní řečové dovednosti

Žák:

- zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Učivo

- základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích: pozdrav, poděkování, představování
- jednoduchá sdělení: adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost
- tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje
- slovní zásoba a tvoření slov: synonyma, antonyma, význam slov v kontextu
- základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov, věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě

Předpokládaná výstupní úroveň po 4. ročníku

V závěru 4. ročníku vzdělávání v oboru tanec dosáhnou žáci **v prvním cizím jazyce** jazykové úrovně **A2**, která odpovídá výstupní úrovni žáka **s ukončeným základním vzděláním**, jež je uvedena níže:

Receptivní řečové dovednosti

Žák:

- čte nahlas plynule a foneticky správné texty přiměřeného rozsahu

- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky
- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

Produktivní řečové dovednosti

Žák:

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci

Interaktivní řečové dovednosti

Žák:

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

Učivo

- jednoduchá sdělení: oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program
- základní vztahy: existenciální (Kdo?...,) prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký? Který? Jak?...), kvantitativní (Kolik?...)
- tematické okruhy: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky
- slovní zásoba a tvoření slov
- gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov

Předpokládaná výstupní úroveň po 8. ročníku

Z pohledu Společného evropského referenčního rámce pro jazyky mají absolventi vzdělání oboru tanec **ve školou stanoveném prvním cizím jazyce dosáhnout** na konci 8. ročníku **minimální úrovně B1.** Mohou však dosáhnout úrovně vyšší.

Škola do výuky zařazuje i **další cizí jazyk**.[10] Na konci 8. ročníku žáci dosáhnou v dalším cizím jazyce úrovně **A2**, ale mohou dosáhnout i úrovně vyšší.

V případě, že žáci nemají možnost navázat na cizí jazyk ze základního vzdělání a začnou studovat zcela nový cizí jazyk (jako první cizí jazyk), musí před absolutoriem dosáhnout

[10] Do školního vzdělávacího programu si škola zařadí minimálně dva cizí jazyky, jeden z nich musí být jazyk anglický.

alespoň u jednoho ze studovaných cizích jazyků **minimální výstupní úrovně B1** podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Vyučovací hodiny věnované cizím jazykům v osmiletém oboru vzdělání tanec činí za celou dobu vzdělání minimálně 26 týdenních hodin. Tento počet je možno navýšit z disponibilních hodin.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli:

- komunikovat v cizím jazyce v různých životních i pracovních situacích, v projevech mluvených i psaných, na všeobecná i odborná témata; volit adekvátní komunikační strategie a jazykové prostředky;
- efektivně pracovat s cizojazyčným textem včetně odborného, umět jej zpracovat a využívat jako zdroje poznání i jako prostředku ke zkvalitňování svých jazykových znalostí a dovedností;
- získávat informace o světě, zvláště o zemích studovaného jazyka, a získané poznatky včetně odborných ze svého oboru využívat ke komunikaci;
- pracovat s informacemi a informačními zdroji v cizím jazyce, využívat internetu, vzdělávacích programů na CD-ROM, naučit se používat elektronické slovníky, jazykové a cizojazyčné příručky a texty, a využívat je ke studiu cizího jazyka i k prohlubování svých všeobecných vědomostí a dovedností;
- využívat vybrané metody a postupy efektivního studia cizího jazyka ke studiu dalších jazyků, příp. k dalšímu vzdělávání; využívat vědomosti a dovednosti získané ve výuce mateřského jazyka při studiu jazyků;
- chápat a respektovat tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů a jazykových oblastí, ve vztahu k představitelům jiných kultur se projevovat v souladu se zásadami demokracie.

Výuku cizích jazyků je vhodné podporovat multimediálními jazykovými programy, využíváním internetu a zajímavými strategiemi výuky. Velmi důležité je připravit a rozvíjet příznivé školní klima pro výuku cizích jazyků a využívat nabízené evropské programy. V profesní oblasti tance, kde převažuje terminologie ve francouzském jazyce, je účelné integrovat odborný jazyk do výuky a provázat jej s tematickými celky vybraných předmětů a simulovat profesně orientované situace, se kterými se tanečníci během své kariéry mohou běžně setkat. Vzhledem k pravděpodobnosti získání angažmá v cizojazyčně hovořících oblastech je naprosto vitální připravit žáky na život a práci v cizojazyčném prostředí a vybavit je potřebnými kompetencemi.

Pro motivaci žáků a pro získání vlastních zkušeností s životem v multikulturní společnosti se doporučuje organizovat odborné jazykové pobyty a zahraniční stáže a zapojovat žáky do mezinárodních projektů a soutěží.

K získání pozitivního přístupu žáků k učení se cizím jazykům se doporučuje zavedení Evropského jazykového portfolia, které nejenže podpoří a zároveň přispěje k nácviku sebehodnocení žáků, ale pomůže žákům shromažďovat materiály podporující jejich jazykovou vybavenost pro potřeby prvních kontaktů se zaměstnavateli v zahraničí.

Obsah vzdělávání (učivo) rámcového vzdělávacího programu je vymezen pro minimální úroveň B1 a z didaktického hlediska je rozdělen do čtyř kategorií. Je samozřejmé, že v procesu výuky se všechny čtyři kategorie přirozeně a nenásilně propojují. Není žádoucí je vyučovat izolovaně. V kompetenci škol je zařazení takových témat do školního vzdělávacího programu, která odpovídají potřebě a specializaci oboru.

Výsledky vzdělávání jsou ve školním vzdělávacím programu diferencovány podle úrovní jazykových kompetencí lingvistických, sociolingvistických a pragmatických.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích pronášeným ve standardním hovorovém tempu; - odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření; - nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace; - porozumí školním a pracovním pokynům; - rozpozná význam obecných sdělení a hlášení; - čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu, - sdělí obsah, hlavní myšlenky či informace vyslechnuté nebo přečtené; - přednese připravenou prezentaci ze svého oboru a reaguje na jednoduché dotazy publika; - vypráví jednoduché příběhy, zážitky, popíše své pocity; - sdělí a zdůvodní svůj názor; - pronese jednoduše zformulovaný monolog před publikem; - vyjadřuje se téměř bezchybně v běžných, předvídatelných situacích; - dokáže experimentovat, zkoušet a hledat způsoby vyjádření srozumitelné pro posluchače; - zaznamená písemně podstatné myšlenky a informace z textu, zformuluje vlastní myšlenky a vytvoří text o událostech a zážitcích v podobě popisu, sdělení, vyprávění, dopisu a odpovědi na dopis; - vyjádří písemně svůj názor na text; - vyhledá, zformuluje a zaznamená informace nebo fakta týkající se studovaného oboru; - přeloží text a používá slovníky, i elektronické; - zapojí se do běžného hovoru bez přípravy; - vyměňuje si informace, které jsou běžné při	**1 Řečové dovednosti** - receptivní řečová dovednost sluchová, tzn. poslech s porozuměním monologických i dialogických projevů - receptivní řečová dovednost zraková, tzn. čtení a práce s textem včetně odborného - produktivní řečová dovednost ústní, tzn. mluvení zaměřené situačně i tematicky - produktivní řečová dovednost písemná, tzn. zpracování textu v podobě reprodukce, osnovy, výpisků, anotací, apod. - jednoduchý překlad - interaktivní řečové dovednosti, tzn. střídání receptivních a produktivních činností - interakce ústní - interakce písemná

neformálních hovorech - zapojí se do debaty nebo argumentace, týká-li se známého tématu; - při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele; - vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí; - požádá o upřesnění nebo zopakování sdělené informace, pokud nezachytí přesně význam sdělení; - přeformuluje a objasní pronesené sdělení a zprostředkuje informaci dalším lidem; - uplatňuje různé techniky čtení textu; - ověří si i sdělí získané informace písemně; - zaznamená vzkazy volajících; - vyplní jednoduchý neznámý formulář;	
- vyslovuje srozumitelně co nejblíže přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka; - komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; - používá opisné prostředky v neznámých situacích, při vyjadřování složitých myšlenek; - používá vhodně základní odbornou slovní zásobu ze svého studijního oboru; - uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce; - dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby;	**2 Jazykové prostředky** - výslovnost (zvukové prostředky jazyka) - slovní zásoba a její tvoření - gramatika (tvarosloví a větná skladba) - grafická podoba jazyka a pravopis
- vyjadřuje se ústně i písemně k tématům osobního života i k tématům z oblasti odborného zaměření studia; - řeší pohotově a vhodně standardní řečové situace a frekventované situace týkající se pracovních činností; - domluví se v běžných situacích; získá i poskytne informace; - používá stylisticky vhodné obraty	**3 Tematické okruhy, obecné komunikační situace a jazykové funkce** - tematické okruhy: osobní údaje, dům a domov, každodenní život, volný čas, zábava, jídlo a nápoje, služby, cestování, mezilidské vztahy, péče o tělo a zdraví, nakupování, vzdělávání, zaměstnání, počasí, Česká republika, země dané jazykové oblasti, tematické okruhy dané

umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci;	zaměřením studijního oboru aj. - komunikační situace: získávání a předávání informací, např. sjednání schůzky, objednávka služby, vyřízení vzkazu apod. - jazykové funkce: obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření žádosti, prosby, pozvání, odmítnutí, radosti, zklamání, naděje apod.
- prokazuje znalosti prostředí zemí dané jazykové oblasti z pohledu zeměpisného, demografického, hospodářského, politického a kulturního; - uplatňuje znalosti studijního oboru v propojení s dalšími oblastmi vzdělávání; - uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí.	**4 Poznatky o zemích** - vybrané poznatky všeobecného i odborného charakteru k poznání země (zemí) příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí - informace ze sociokulturního prostředí v kontextu znalostí o České republice

SPOLEČENSKOVĚDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Obecným cílem společenskovědního vzdělávání v odborném školství je připravit žáky na aktivní a odpovědný život v demokratické společnosti. Společenskovědní vzdělávání směřuje k pozitivnímu ovlivňování hodnotové orientace žáků, aby byli slušnými lidmi a odpovědnými občany svého demokratického státu, aby jednali uvážlivě nejen pro vlastní prospěch, ale též pro veřejný zájem. Dějepisná složka kultivuje jejich historické vědomí, a tím je učí hlouběji rozumět jejich současnosti, učí je uvědomovat si vlastní identitu, kriticky myslet, nenechat se manipulovat a co nejvíce porozumět světu, v němž žijí.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci získali nebo si rozvinuli tyto obecné kompetence:

- využívat svých společenskovědních vědomostí a dovedností v praktickém životě: ve styku s jinými lidmi a různými institucemi, při řešení praktických otázek svého politického i filozoficko-etického rozhodování, hodnocení a jednání, při řešení svých problémů právního a sociálního charakteru;
- získávat a kriticky hodnotit informace z různých zdrojů – z verbálních textů (tj. tvořených slovy), z ikonických textů (obrazy, fotografie, schémata, mapy, …) a kombinovaných textů (např. film);
- formulovat věcně, pojmově a formálně správně své názory na sociální, politické, praktické ekonomické a etické otázky, náležitě je podložit argumenty, debatovat o nich s partnery.

Společenskovědní vzdělávání usiluje o formování a posilování těchto pozitivních citů, postojů, preferencí a hodnot:

- jednat odpovědně a přijímat odpovědnost za své rozhodnutí a jednání; žít čestně;
- cítit potřebu občanské aktivity, vážit si demokracie a svobody, usilovat o její zachování a zdokonalování; preferovat demokratické hodnoty a přístupy před nedemokratickými, i když má demokracie své stinné stránky (korupce, kriminalita,…), jednat v souladu humanitou a vlastenectvím, s demokratickými občanskými ctnostmi, respektovat lidská práva a rovnost žen a mužů, chápat meze lidské svobody a tolerance, jednat odpovědně a solidárně;

- kriticky posuzovat skutečnost kolem sebe, přemýšlet o ní, tvořit si vlastní úsudek, nenechat se manipulovat;
- uznávat, že základní hodnotou je život, a proto je třeba si života vážit a chránit jej;
- na základě vlastní identity ctít identitu jiných lidí, považovat je za stejně hodnotné jako sebe sama – tedy oprostit se ve vztahu k jiným lidem od předsudků a předsudečného jednání, intolerance, rasismu, etnické, náboženské a jiné nesnášenlivosti;
- cílevědomě zlepšovat a chránit životní prostředí, jednat v duchu udržitelného rozvoje;
- vážit si hodnot lidské práce, jednat hospodárně, neničit hodnoty, ale pečovat o ně, snažit se zanechat po sobě něco pozitivního pro vlastní blízké lidi i širší komunitu;
- chtít si klást v životě praktické otázky filozofického a etického charakteru a hledat na ně v diskusi s jinými lidmi i se sebou samým odpovědi.
-

Ve společenskovědní oblasti vzdělávání je kladen důraz nikoliv na sumu teoretických poznatků, ale na přípravu pro praktický život a celoživotní vzdělávání. K této dobré přípravě je samozřejmě třeba vybraných vědomostí a dovedností, které jsou prostředkem ke **kultivaci historického vědomí** (především v dějinách 20. století), **dále také ke kultivaci politického, sociálního, právního a ekonomického vědomí žáků.** Společenskovědní vzdělávání **je výrazně zaměřeno na etickou výchovu**, podporuje však také **mediální a finanční gramotnost**.

Společenskovědní vzdělávání navazuje na 1. stupeň základního vzdělávání a je koncipováno tak, aby žák postupně prošel vzděláváním 2. stupně ZV a úplným středoškolským vzděláváním.

Následující obsahové okruhy jsou převzaty z RVP pro základní vzdělávání, a to z částí Dějepis a Výchova k občanství, a jsou doplněny vybranými obsahy RVP středního odborného vzdělávání tak, aby vytvořily jako celek středoškolskou úroveň požadavků na výsledky vzdělávání v této oblasti. Předpokládá se, že školy rozvrhnou při tvorbě ŠVP vzdělávací obsah do jednotlivých ročníků tak, aby odpovídal specifice oboru vzdělání tanec a byl také přiměřený vyspělosti žáků v jednotlivých ročnících.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti poznatků o dějinách; - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromážděny; - orientuje se v časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu; - ve vyšších ročnících objasní příčiny variabilního výkladu dějin na konkrétních příkladech;	**1 Dějepis: Člověk v dějinách** - význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách - historické prameny - variabilita výkladů dějin
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu; - objasní význam zemědělství, dobytkářství	**2 Počátky lidské společnosti** - člověk a lidská společnost v pravěku

a zpracování kovů pro lidskou společnost; - uvede příklady archeologických kultur;	
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací; - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví; - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci; popíše zrod křesťanství a souvislost s judaismem; - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie;	**3 Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury** - nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz - antické Řecko a Řím - střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států; - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti; - objasní situaci velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech; - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, objasní konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám; - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury;	**4 Křesťanství a středověká Evropa** - nový etnický obraz Evropy - utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifická vývoj - islám a islámská říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) - Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě - křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy - struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev - kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost
- vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve, včetně reakce církve na tyto požadavky; - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život; - popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky; - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie; - objasní příčiny a důsledky třicetiletí války	**5 Objevy a dobývání. Počátky nové doby** - renesance, humanismus, husitství, reformace a její šíření Evropou - zámořské objevy a počátky dobývání světa - český stát a velmoci v 15. – 18. století - barokní kultura a osvícenství

a posoudí její důsledky; - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus; - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek;	
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti; - objasní souvislosti mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na druhé straně - porovná jednotlivé fáze vytváření novodobého českého národa v souvislosti s národním hnutím ve vybraných evropských zemích; - popíše česko-německé vztahy a postavení Židů a Romů ve společnosti 18. a 19. století; - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích; - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy; - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií;	**6 Modernizace společnosti** - Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA - industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka - národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa - revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národních problémů - politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demoktatismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva - konflikty mezi velmocemi - kolonialismus
- popíše první světovou válku a významné změny po válce; - charakterizuje první čs. republiku a srovná ji se situací za tzv. druhé republiky; - objasní vývoj česko-německých vztahů; - vymezí projevy a důsledky velké hospodářské krize; - charakterizuje fašismus a nacismus na příkladech; srovná komunistický a nacistický totalitarismus;	**7 Moderní doba** - první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky - nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě - vznik ČSR, její politický a hospodářský vývoj, sociální a národnostní problémy státu - mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech 20. století; totalitní systémy – komunismus, fašismus

- popíše mezinárodní vztahy mezi první a druhou světovou válkou, objasní, jak došlo k dočasné likvidaci ČSR; - vymezí cíle válčících stran ve druhé světové válce, popíše její totální charakter a její výsledky, válečné zločiny včetně holocaustu; - objasní uspořádání světa po válce a důsledky pro Československo;	a nacismus – důsledky pro ČSR a svět - druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; důsledky války
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků; - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce; - objasní na konkrétních příkladech dopad rozdělení světa na život lidí; - popíše vývoj v Československu v rámci východního bloku od konce války do rozpadu bipolarity; - popíše současné světové civilizační okruhy a charakterizuje významná světová náboženství; - charakterizuje rozpad koloniální soustavy a posoudí postavení rozvojových zemí; - debatuje o globálních problémech současného světa; - orientuje se ve významných pokrocích vědy a techniky ve 20. století, včetně nástupu masových a nových médií; - srovná životní styl některé z vrstev evropské společnosti v průběhu moderní doby;	**8 Rozdělený a integrující se svět** - studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi - vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí); dopad bipolarity světa na život lidí (konkrétní příklady) - Československo po únorovém převratu do r. 1989; rozdělení státu, vznik ČR - Civilizační okruhy ve světě, světová náboženství - rozpad koloniální soustavy - problémy současnosti ve světě - věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava; masová média, konzumní společnost
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsob jejich používání; - rozlišuje projevy vlastenectví od negativního nacionalismu nebo šovinismu; - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a šikanování; - dovede posoudit nabídku kulturních institucí a vybrat si z ní podle svého zájmu a možností; - kriticky přistupuje k mediálním produktům, dovede odhalit zjevnou manipulaci a ovlivňování v médiích, především v oblasti reklamy, ve vyšších ročnících i ve	**9 Výchova k občanství: Člověk v demokratické společnosti** - naše škola (život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život) - naše obec, region, kraj (důležité instituce, zajímavá a památní místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a veřejného majetku) - naše vlast (pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás

zpravodajství a publicistice; - zhodnotí a na příkladech doloží solidaritu mezi lidmi, dovede určit, jak on sám může být nezištně prospěšný jiným lidem; - aplikuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích; - navrhne vhodné řešení konfliktů mezi spolužáky a lidmi v jeho okolí; - objasní potřebu kritické tolerance mezi lidmi, vysvětlí, proč demokratický stát chrání menšiny; - na jasných příkladech z médií nebo praktického života rozezná rasistické, netolerantní, a ve vyšších ročnících i extrémistické projevy; posoudí a na příkladech doloží etické přístupy a projevy v každodenním životě soukromém i veřejném; - objasní způsoby ovlivňování veřejnosti, uvede konkrétné příklady;	proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny) - kulturní život (rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturním tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia) - lidská setkání (přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, mezilidské vztahy a komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti) - zásady lidského soužití (morálka a mravnost, svoboda a odpovědnost, vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí a prosociálního chování) - ovlivňování veřejnosti
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s jinými lidmi i kvalitu života; - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a osobních cílů, objasní na příkladech význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek; - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí kriticky hodnotí své chování; - popíše, jak lze korigovat, usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru; - ve vyšších ročnících posoudí úlohu víry a náboženství v životě lidí současné doby; debatuje o postavení věřících a církví v ČR a Evropě;	**10 Člověk jako jedinec** - podobnost a odlišnost lidí (projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; rozdílné předpoklady, osobní potenciál) - vnitřní svět člověka (vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnoceni; stereotypy v posuzování jiných lidí) - osobní rozvoj (životní cíle a plány, životní perspektiva, pozitivní city, adaptace na životní změny; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji) - náboženství a církve v životě lidí
- na příkladech rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví; - objasní zásady ochrany duševního majetku a dovede je aplikovat; - popíše sociální nerovnost a chudobu ve vyspělých demokraciích, popíše, kam se může obrátit o pomoc, když se dostane do	**11 Stát/jedinec a hospodářství** - majetek, vlastnictví (formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví) - peníze (funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny, státu; různé druhy

složité sociální situace; - rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet fiktivní domácnosti; - navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti; - navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky, a vybere nejvýhodnější finanční produkt pro jejich investování; - vybere nejvýhodnější úvěrový produkt, zdůvodní své rozhodnutí a posoudí způsoby zajištění úvěru; vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení; - dovede posoudit služby nabízené peněžními ústavy a jinými subjekty a jejich možná rizika; - vysvětlí fungování trhu a tvorbu cen; ve vyšších ročnících uvede příklady státních zásahů do tržní záležitostí; - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do který oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané; - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede jejich význam pro občany, ve vyšších ročnících vysvětlí základní zásady regulace výroby, služeb a trhu v EU; - orientuje se v trhu pracovních příležitostí a odměňování v oblasti své profese;	daní a jejich význam) - výroba, obchod, služby (jejich funkce a a proměny v současném světě) - principy tržního hospodářství (trh a jeho fungování, nabídka, poptávka, cena, nejčastější právní formy podnikání, podnikání v kultuře) - sociální nerovnost a chudoba, její částečné řešení - řešení finanční situací včetně krizových, sociální zajištění občanů
- vyloží smysl svobodných voleb, ve vyšších ročnících objasní podstatu zastupitelské demokracie na příkladu ČR; - charakterizuje politický systém současné ČR; ve vyšších ročnících objasní úlohu politických stran; - posoudí význam ochrany práv a svobod; popíše konkrétní příklady ochrany a porušování práv a svobod; - ve vyšších ročnících na konkrétních příkladech vysvětlí, jaké projevy je možné nazvat politickým radikalismem, nebo politickým extremismem; objasní, proč je nepřijatelné propagovat hnutí omezující práva a svobody jiných lidí;	**12 Stát, právo** - právní základy státu (znaky státu, typy a formy státu, státní občanství v ČR; Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce) - státní správa a samospráva (orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly) - principy a zásady demokracie (znaky a principy demokratického způsobu rozhodování a řízení státu v současné době; politický pluralismus na příkladu ČR; sociální dialog a jeho význam; význam a formy voleb do zastupitelstev; prvky přímé demokracie v českém zastupitelském

- uvede příklady občanské aktivity ve své obci nebo regionu, případně celostátní; ve vyšších ročnících vysvětlí, co se rozumí občanskou společností, a debatuje o vlastnostech, které by měli mít občané, aby demokracie fungovala; - objasní význam úpravy důležitých právních vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství; - provádí jednoduché právní úkony s porozuměním jejich důsledkům; dovede posoudit, jaké závazky mu plynou z běžných smluv (osobní přeprava, koupě, oprava); - vysvětlí, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost; - popíše práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi, uvede, kde může v této oblasti práva najít informace a pomoc; - popíše postupy vhodného jednání, stane-li se obětí nebo svědkem jednání, jako je šikana, lichva, korupce, násilí, vydírání; - vysvětlí, čím se zabývají soudy, policie, advokáti a notáři;	systému) - lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, poškozování, šikana, diskriminace) - právní řád České republiky (význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů) - protiprávní jednání (druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví, korupce) - právo v každodenním životě (význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady, policií, využívání služeb advokátů a notářů)
- popíše vliv začleňování ČR do EU na každodenní život občanů ČR; uvede příklady práv občanů ČR v EU i možných způsobů jejich uplatňování; - popíše vztahy ČR s jejími sousedy a ve vyšších ročnících debatuje o příčinách aktuálních negativ a pozitiv těchto vztahů; - na konkrétních příkladech posoudí význam mezinárodní spolupráce; - uvede příklady projevů globalizace a jejich pozitivní i negativní vliv na život lidí; ve vyšších ročnících posoudí dopad globalizace na funkce demokratického státu; - uvede příklady desintegrace v současném světě; ve vyšších ročnících debatuje o jejich příčinách; - uvede příklady lokálního a regionálního jednání, které umožňuje mírnit některé globální problémy; - debatuje o terorismu, ve vyšších ročnících posoudí cíle mediálně známého projevu	**13 Mezinárodní vztahy, globalizovaný svět** - evropská integrace – podstata, význam, výhody, závazky; EU a Česká republika - mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická, bezpečnostní, vědecká a kulturní; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN, UNESCO) - desintegrační procesy v soudobém světě - globalizace v oblasti ekonomické, politické a kulturní, projevy a příklady

terorismu a možnou obranu proti němu;	
- vysvětlí, čím se zabývá filozofie a filozofická etika; - dovede správně používat vybraný pojmový aparát etiky, který byl obsahem učiva ve školním kurikulu; - dovede pracovat s obsahově přiměřenými texty filozofického a etického charakteru, dovede posoudit jednání lidí i své z hlediska obecně uznávaných norem a pravidel; - debatuje o aktuálních filozofických a etických otázkách (ze života kolem sebe, z profesního života tanečníků, známých z médií nebo z uměleckých děl); - vysvětlí, proč jsou lidé za své postoje a jednání odpovědni nejen svému svědomí, ale i jiným lidem.	**14 Etická výchova a praktická filozofie** - filozofie a filozofická etika – předmět zkoumání a praktické uplatnění - základní pojmy praktické filozofie – etiky - životní postoje a hodnotová orientace člověka - etika v životě umělce

PŘÍRODOVĚDNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací oblast zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě i uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování. Zeměpisné vzdělávání navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování,
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi,
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby,
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů,
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí,

– porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí,
– uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy,
– utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

Koncepce přírodovědného vzdělávání, jeho cíle, obsah a požadované výstupy jsou vymezeny **v rozsahu 2. stupně základního vzdělávání a jsou převzaty z RVP ZV**. Dělí se na fyziku, chemii, přírodopis a zeměpis; do ŠVP se zařazují všechny dílčí obory.

FYZIKA

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa; - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí; - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty; - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů;	**1 Látky a tělesa** - měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas - skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúzestyl
- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu; - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles; - změří velikost působící síly; - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici; - využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích; - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů;	**2 Pohyb těles, síly** - pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý - gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa - tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí - třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi - výslednice dvou sil stejných a opačných směrů - Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí - rovnováha na páce a pevné kladce
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení	**3 Mechanické vlastnosti tekutin** - Pascalův zákon – hydraulická zařízení

konkrétních praktických problémů; - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní;	- hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře - Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa; - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem; - přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh; - určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem; - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí;	**4 Energie** - formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením - přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku; - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí;	**5 Zvukové děje** - vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu; - rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí; - rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností; - využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů; - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní; - zapojí správně polovodičovou diodu; - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh;	**6 Elektromagnetické a světelné děje** - elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač - elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními - vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami;	
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet; - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností.	**7 Vesmír** - sluneční soustava – její hlavní složky měsíční fáze - hvězdy – jejich složení

CHEMIE

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - určí společné a rozdílné vlastnosti látek; - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí; - objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek;	**1 Pozorování, pokus a bezpečnost práce** - vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek - zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě - nebezpečné látky a přípravky – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam - mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek
- rozlišuje směsi a chemické látky; - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení; - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek; - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi; - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití; - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění;	**2 Směsi** - směsi – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace) - voda – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody - vzduch – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva
- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech; - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech; - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy	**3 Částicové složení látek a chemické prvky** - částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony - prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití

a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti;	vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo - chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání; - přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu; - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu;	**4 Chemické reakce** - chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost - klasifikace chemických reakcí – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní - faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza - chemie a elektřina – výroba elektrického proudu chemickou cestou
- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí; - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet; - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi;	**5 Anorganické sloučeniny** - oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů - kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů - soli kyslíkaté a nekyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití; - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy; - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití; - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů; - určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu; - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů;	**6 Organické sloučeniny** - uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků - paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva - deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin - přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi; - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe; - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka.	**7 Chemie a společnost** - chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze - průmyslová hnojiva - tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika - plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace - detergenty a pesticidy, insekticidy - hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti - léčiva a návykové látky

PŘÍRODOPIS

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů; - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel; - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů; - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek; - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti; - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů; - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka;	**1 Obecná biologie a genetika** - vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života - základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné - význam a zásady třídění organismů - dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení - viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků; - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích; - objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků;	**2 Biologie hub** - houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy - houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami - lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům; - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku; - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin; - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů; - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí;	**3 Biologie rostlin** - anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod - fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování - systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců - význam rostlin a jejich ochrana
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů; - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin; - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí; - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy;	**4 Biologie živočichů** - stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování - vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) - rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva - projevy chování živočichů
- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy; - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka; - objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří; - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby; - aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla;	**5 Biologie člověka** - fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka - anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti - nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění

	a život ohrožující stavy - životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověk
- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života; - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek; - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody; - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě; - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků; - uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi;	**6 Neživá příroda** - Země – vznik a stavba Země - nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie - vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky - půdy – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace - vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí - geologický vývoj a stavba území ČR – Český masiv, Karpaty - podnebí a počasí ve vztahu k životu
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi; - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému; - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam; - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému;	**7 Základy ekologie** - organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému - ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území
- aplikuje praktické metody poznávání přírody; - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.	**8 Praktické poznávání přírody** - praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů - významní biologové a jejich objevy

ZEMĚPIS (GEOGRAFIE)

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů; - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii; - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině; - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu;	**1 Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** - komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat - geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy; - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů; - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu; - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost;	**2 Přírodní obraz země** - Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas - krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry - systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně - systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti
- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa; - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny; - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské,	**3 Regiony světa** - světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)

politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států; - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich;	- modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení
- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa; - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel; - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje; - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit; - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků; - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech;	**4 Společenské a hospodářské prostředí** - obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky - globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace - světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně - regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska
- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin; - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů); - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí;	**5 Životní prostředí** - krajina – přírodní a společenské prostředí, typy krajin - vztah příroda a společnost – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva
- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy; - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje,	**6 Česká republika** - místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky

přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům; - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu; - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit; - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států;	s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry) - Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu - regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu; - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny; - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	**7 Terénní geografická výuka, praxe a aplikace** - cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

MATEMATICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Matematické vzdělávání poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a k získání matematické gramotnosti a vytváří předpoklady pro další úspěšné vzdělávání.

Je založeno především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Důraz se klade na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace

a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Matematické vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace,
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů,
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů,
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů,
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu,
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely,
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému,
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu,
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby,
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrole při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů.
-

Koncepce matematického vzdělávání, jeho cíle, obsah vzdělávání a požadované výstupy jsou vymezeny **v rozsahu 2. stupně základního vzdělávání a jsou převzaty z RVP ZV.**

Výsledky vzdělávání	Učivo

Žák: - provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu; - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor; - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel; - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem); - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů; - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek); - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním; - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav; - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel;	**1 Číslo a proměnná** - dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti - celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa - desetinná čísla, zlomky – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek - poměr – měřítko, úměra, trojčlenka - procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování - mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina - výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny - rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat; - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti; - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem; - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů;	**2 Závislosti, vztahy a práce s daty** - závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr - funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce
- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku; - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary; - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem; - odhaduje a vypočítá obsah a obvod	**3 Geometrie v rovině a v prostoru** - rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků) - metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů,

základních rovinných útvarů; - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh; - načrtne a sestrojí rovinné útvary; - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků; - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar; - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti; - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles; - načrtne a sestrojí sítě základních těles; - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině; - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu;	vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta - prostorové útvary – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol - konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací; - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	**4 Nestandardní aplikační úlohy a problémy** - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy

ESTETICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Estetické vzdělávání významně přispívá ke kultivaci člověka, vychovává žáky ke kultivovanému projevu a podílí se na rozvoji jejich duchovního života. Má nadpředmětový charakter; při tvorbě školních vzdělávacích programů je proto třeba dbát na to, aby prolínalo co největším počtem vyučovacích předmětů.

Obecným cílem estetického vzdělávání je pozitivně ovlivnit postoje žáků, jejich životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život. K dosažení tohoto cíle přispívá i jazykové vzdělávání v českém jazyce a naopak estetické vzdělávání prohlubuje znalosti jazykové a kultivuje jazykový projev žáků.

V RVP oboru tanec se předpokládá, že **estetické vzdělávání naváže na 1. stupeň základního vzdělávání** a postupně se ve všech ročnících školního vzdělávacího programu bude prohlubovat a spirálovitě rozvíjet tak, aby žák prošel vzděláváním 2. stupně ZV a úplným středoškolským vzděláváním. Kurikulární rámec estetického vzdělávání **zahrnuje tedy také učivo a výstupy vymezené v RVP základního vzdělávání pro 2. stupeň.**

Jedná se o **výtvarnou výchovu a literární výchovu** (respektive tematický celky Literatura v kontextu ostatních druhů umění a Práce s literárním textem). **Hudební výchova**, která je součástí základního vzdělávání, se vzhledem charakteru oboru vzdělání realizuje **v rámci**

vzdělání odborného. Na úrovni středoškolského vzdělávání je oblast Estetické vzdělávání zastoupena obsahovými okruhy literární výchova (respektive literatura v kontextu ostatních druhů umění a práce s literárním textem) a kultura.

Literární výchova se realizuje v celém vzdělávacím programu. Pro přehlednost jsou výsledky vzdělávání požadované na 2. stupni základního vzdělávání a na střední úrovni vzdělávání odlišeny typem písma: Výsledky požadované RVP ZV jsou označeny obyčejným písmem (i když se na vyšší úrovni rozvíjejí i v 5. – 8. ročníku), výsledky požadované pouze na střední úrovni vzdělávání jsou označeny kurzívou.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Literární výchova kromě výchovy k čtenářství, rozboru a interpretace uměleckých děl vede i k celkovému přehledu o hlavních jevech a pilířích v české a světové literatuře. Poznání textu slouží rovněž k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žáků s texty a učitelem i mezi žáky navzájem. Důraz je kladen na tvorbu současnou.

Žáci jsou vedeni i k esteticky tvořivým aktivitám.

Vzdělávací oblast lze rozšířit o dramatickou výchovu, kterou je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- uplatňovali ve svém životním stylu estetická kritéria,
- chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti,
- chápali význam umění pro člověka,
- správně formulovali a vyjadřovali své názory,
- byli tolerantní k estetickému cítění, vkusu a zájmu druhých lidí,
- ctili a chránili materiální i kulturní hodnoty,
- získali přehled o kulturním dění,
- uvědomovali si vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků; - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie;	**1 Výtvarná výchova** Rozvíjení smyslové citlivosti - prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní,

- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace; - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření; - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu; - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků; - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů; - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci;	barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamické vyjádření - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických) Uplatňování subjektivity - prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace - typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech Ověřování komunikačních účinků - osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace - proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl

	výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo; - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty; - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře; - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování; - *vystihne podstatné rysy základních period české a světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení;* - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích;	**2 Literatura v kontextu ostatních druhů umění** - umění jako specifická výpověď o skutečnosti - aktivní poznávání různých druhů umění našeho i světového, současného i minulého, v tradiční i mediální podobě - hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé (na úrovni základního vzdělávání) - vývoj české a světové literatury v kulturních a historických souvislostech (na úrovni středoškolského vzdělávání)
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele; - *rozlišuje umělecký text od neuměleckého*; - rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora; - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla; - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie;	**3 Práce s literárním textem** - základy literární vědy - literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry) - literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času - způsoby interpretace literárních a jiných děl - metody interpretace textu - tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů
- *orientuje se v nabídce kulturních institucí;* - *porovná typické znaky kultur hlavních národností na našem území;*	**4 Kultura** - kulturní instituce v ČR a v regionu - kultura národností na našem území

- *popíše vhodné společenské chování v dané situaci.*	- společenská kultura – principy a normy kulturního chování, společenská výchova - kultura bydlení, odívání - lidové umění a užitá tvorba - estetické a funkční normy při tvorbě a výrobě předmětů používaných v běžném životě - ochrana a využívání kulturních hodnot - funkce reklamy a propagačních prostředků a její vliv na životní styl

VZDĚLÁVÁNÍ PRO ZDRAVÍ

Kurikulární rámec Vzdělávání pro zdraví si klade za cíl vybavit žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými k preventivní a aktivní péči o zdraví, a tak rozvinout a podpořit jejich chování a postoje ke **zdravému způsobu života** a **celoživotní odpovědnosti za své zdraví**. Žáci jsou vedeni k tomu, aby poznávali sami sebe, tj. potřeby svého těla v jeho biopsychosociální jednotě a rozuměli tomu, jak způsob života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí atd. ovlivňují zdraví. Žáci se seznamují s nebezpečím, které ohrožuje zdraví, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví své i jiných. Z velké části se jedná o poznávání základních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi.

V kurikulárním rámci jsou naplněny požadavky vzdělávacího obsahu základního vzdělávání, tj. očekávaných výsledků vzdělávání a učiva oblasti Člověk a zdraví (vzdělávací obor Výchova ke zdraví) vymezených RVP ZV. Formálně jsou požadavky na 2. stupeň základního vzdělávání a střední odborné vzdělávání integrovány v tomto RVP do jednoho celku. Pro přehled jsou výstupy ze základního vzdělávání napsány obyčejným písmem, ze středního vzdělávání kurzívou.

Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví a poznávání všestranných účinků na tělesný a pohybový rozvoj člověka se z obav o zranění žáků vypouští. Pohybové vzdělávání je zaměřené na praktickou odbornou přípravu a je zařazeno do odborné části RVP.

Vzdělávání pro zdraví prostupuje celým vzdělávacím programem i režimem školy. Ve ŠVP škola rozpracuje výsledky vzdělávání buď do samostatného vyučovacího předmětu, nebo do různých vyučovacích předmětů včetně odborných, případně i do jiných forem vzdělávání.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli:

- vážit si zdraví jako jedné z prvořadých hodnot potřebných ke kvalitnímu prožívání života a cílevědomě je chránit;
- rozpoznat, co ohrožuje sociální, duševní, tělesné zdraví; orientovat se ve své osobnosti, emocích a potřebách; usilovat o aktivní podporu zdraví; projevovat odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého způsobu života; dobrovolně se podílet na programech podpory zdraví ve svém okolí;
- racionálně jednat v situacích osobního a veřejného ohrožení;
- vést uvědoměle svůj program zdravého životního stylu; plánovat a kvalitně realizovat preventivní postupy pro ovlivňování zdraví v denním režimu;
- vyrovnávat jednostrannou tělesnou a duševní zátěž; kompenzovat a eliminovat zdraví

ohrožující návyky a činnosti;

- propojovat činnosti a jednání související se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy, se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.; zaujímat odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování;
- posoudit důsledky komerčního vlivu médií na zdraví a zaujmout k mediálním obsahům kritický odstup.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě); - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví; - vysvětlí, na příkladech, přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví; - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí; - orientuje se v zásadách zdravé výživy a v jejích alternativních směrech; dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky; - vysvětlí důležitost stravovacích návyků v čase, vhodně voleného množství a skladby potravin; - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc;	**1 Vztahy mezi lidmi a formy soužití** - vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství - vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek - rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi; pomoc nemocným a handicapovaným - modely sociálního chování v lidských vztazích **2 Změny v životě člověka a jejich reflexe** - dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny - sexuální dospívání a reprodukční zdraví předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity - *partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina; lidská sexualita* - *způsoby sebereflexe a kontroly emocí* **3 Zdravý způsob života a péče o zdraví** - výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy; *potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese* - tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví - režim dne - ochrana pře přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); zdravotní preventivní a lékařská péče; zabezpečení

- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím; - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým; - vyhodnotí, na základě svých znalostí a zkušeností, možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi; - *uplatňuje ve svém jednání základní znalosti o stavbě a funkci lidského organismu jako celku; poznatků využívá k podpoře vlastního zdravého způsobu života;* - uplatňuje hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky; - *popíše, jak faktory životního prostředí ovlivňují zdraví lidí;* - *zdůvodní význam zdravého způsobu života;* - *dovede posoudit vliv pracovních podmínek a povolání na své zdraví v dlouhodobé perspektivě a ví, jak by mohl kompenzovat jejich nežádoucí důsledky;* - *dovede posoudit psychické, estetické a sociální účinky pohybových činností; popíše vliv fyzického, psychického a sociálního zatížení na lidský organismus;* - *dovede uplatňovat naučené modelové situace k řešení stresových a konfliktních situací;* - objasní důsledky sociálně patologických závislostí na život jednotlivce, rodiny a společnosti a vysvětlí, jak aktivně chránit svoje zdraví; - *diskutuje a argumentuje o etice v partnerských vztazích, o vhodných partnerech a o odpovědném přístupu k pohlavnímu životu;* - *popíše úlohu státu a místní samosprávy při ochraně zdraví a životů obyvatel;* - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví nebo osobního bezpečí při mimořádných událostech; *prokáže osvojené*	v nemoci; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě); *práva a povinnosti v případě nemoci nebo úrazu* **4 Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence** - stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče - auto-destruktivní závislosti - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu) - skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci - bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu - manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy *(např. komerční), mediální obraz krásy lidského těla;* působení sekt **5 Hodnota a podpora zdraví** - celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova teorie) - podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví - zdravotně orientovaná zdatnost - význam pohybu pro zdraví - podpora zdraví v komunitě – programy podpory zdraví

praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události; - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu; - odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší; - uplatňuje účelné a bezpečné chování *při tanečních aktivitách* i v méně známém prostředí; *chová se odpovědně*; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost; - prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným.	- *prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení* **6 Personální a sociální rozvoj** - sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení - psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech - mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích - morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování - *partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina; lidská sexualita* - *rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi* **7 První pomoc** - úrazy a náhlé zdravotní příhody; první pomoc, improvizované ošetření - *poranění při hromadném zasažení obyvatel* - *stavy bezprostředně ohrožující život obyvatelstva (varování, evakuace)* - *mimořádné události (živelní pohromy, havárie, krizové situace aj.)* - *sociální dovednosti v rizikových, složitých a krizových situacích – duševní hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích* - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí

VZDĚLÁVÁNÍ V INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍCH

Cílem vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích je naučit žáky pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi. Žáci porozumí základům informačních a komunikačních technologií, naučí se na uživatelské úrovni používat operační systém, kancelářský software a pracovat s dalším běžným aplikačním programovým vybavením (včetně specifického programového vybavení, používaného v příslušné profesní oblasti). Jedním ze stěžejních témat oblasti informačních a komunikačních technologií, a tedy i cílů výuky, je, aby žák zvládl efektivně pracovat s informacemi (zejména s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií) a komunikovat pomocí Internetu. Podstatnou část vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích představuje práce s výpočetní technikou.

Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích navazuje na dovednosti žáků získané na 1. stupni základního vzdělávání a dále je v průběhu celého vzdělávání v konzervatoři prohlubuje. Zahrnuje i požadavky na 2. stupeň základního vzdělávání, a to hlavně v tematických celcích 2 Práce se standardním aplikačním programovým vybavením a 4 Informační zdroje, celosvětová počítačová síť Internet.

Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích je vhodné rozšířit také dle aktuálních vzdělávacích potřeb, jejichž příčinou mohou být změny na trhu práce, vývoj informačních a komunikačních technologií a specifika oboru, v němž je žák připravován.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - používá počítač a jeho periferie (obsluhuje je, detekuje chyby, vyměňuje spotřební materiál); - je si vědom možností a výhod, ale i rizik (zabezpečení dat před zneužitím, ochrana dat před zničením, porušování autorských práv) a omezení (zejména technických a technologických) spojených s používáním výpočetní techniky; - aplikuje výše uvedené – zejména aktivně využívá prostředky zabezpečení dat před zneužitím a ochrany dat před zničením; - pracuje s prostředky správy operačního systému, na základní úrovni konfiguruje operační systém, nastavuje jeho uživatelské prostředí; - orientuje se v běžném systému – chápe strukturu dat a možnosti jejich uložení, rozumí a orientuje se v systému adresářů, ovládá základní práce se soubory (vyhledávání, kopírování, přesun, mazání), odlišuje a rozpoznává základní typy souborů a pracuje s nimi; - ovládá principy algoritmizace úloh a sestavuje algoritmy řešení konkrétních úloh (dekompozice úlohy na jednotlivé	**1 Práce s počítačem, operační systém, soubory, adresářová struktura, souhrnné cíle** - hardware, software, osobní počítač, principy fungování, části, periferie - základní a aplikační programové vybavení - operační systém, jeho nastavení - data, soubor, složka, souborový manažer - komprese dat - prostředky zabezpečení dat před zneužitím a ochrany dat před zničením - ochrana autorských práv - algoritmizace - nápověda, manuál

elementárnější činnosti za použití přiměřené míry abstrakce); - využívá nápovědy a manuálu pro práci se základním a aplikačním programovým vybavením i běžným hardware; - má vytvořeny předpoklady učit se používat nové aplikace, zejména za pomoci manuálu a nápovědy, rozpoznává a využívá analogií ve funkcích a ve způsobu ovládání různých aplikací; - vybírá a používá vhodné programové vybavení pro řešení běžných konkrétních úkolů;	
- vytváří, upravuje a uchovává strukturované textové dokumenty (ovládá typografická pravidla, formátování, práce se šablonami, styly, objekty, hromadnou korespondenci, tvoří tabulky, grafy, makra); - vytváří jednoduché multimediální dokumenty (tedy dokumenty v nichž je spojena textová, zvuková a obrazová složka informace) v některém vhodném formátu (HTML dokument, dokument textového procesoru, dokument vytvořený specializovaným SW pro tvorbu prezentací, atp.); - ovládá běžné práce s tabulkovým procesorem (editace, matematické operace, vestavěné a vlastní funkce, vyhledávání, filtrování, třídění, tvorba grafu,databáze, kontingenční tabulky a grafy, příprava pro tisk, tisk); - ovládá základní práce v databázovém procesoru (editace, vyhledávání, filtrování, třídění, relace, tvorba sestav, příprava pro tisk, tisk); - zná základní typy grafických formátů, volí odpovídající programové vybavení pro práci s nimi a na základní úrovni grafiku tvoří a upravuje; - používá běžné základní a aplikační programové vybavení (aplikace dodávané s operačním systémem, dále pracuje zejména s aplikacemi tvořícími tzv. kancelářský SW jako celkem); - pracuje s dalšími aplikacemi používanými v příslušné profesní oblasti;	**2 Práce se standardním aplikačním programovým vybavením** - textový procesor - tabulkový procesor - databáze - software pro tvorbu prezentací - spolupráce částí balíku kancelářského software (sdílení a výměna dat, import a export dat…) - základy tvorby maker a jejich použití - grafika (rastrová, vektorová, formáty, komprese, základy práce v SW nástrojích) - další aplikační programové vybavení

- chápe specifika práce v síti (včetně rizik), využívá jejích možností a pracuje s jejími prostředky; - komunikuje elektronickou poštou, ovládá i zaslání přílohy, či naopak její přijetí a následné otevření; - využívá nástroje pro organizování a plánování (specializované SW nástroje, případně jako další funkce sofistikovaného poštovního klienta); - ovládá další běžné prostředky online a offline komunikace a výměny dat;	**3 Práce v lokální síti, elektronická komunikace, komunikační a přenosové možnosti Internetu** - počítačová síť, server, pracovní stanice - připojení k síti a její nastavení - specifika práce v síti, sdílení dokumentů a prostředků - e-mail, organizace času a plánování, chat, messenger, videokonference, telefonie, FTP...
- volí vhodné informační zdroje k vyhledávání požadovaných informací a odpovídající techniky (metody, způsoby) k jejich získávání; - získává a využívá informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové sítě Internet, ovládá jejich vyhledávání, včetně použití filtrování; - orientuje se v získaných informacích, třídí je, analyzuje, vyhodnocuje, provádí jejich výběr a dále je zpracovává; - zaznamenává a uchovává textové, grafické i numerické informace způsobem umožňujícím jejich rychlé vyhledání a využití; - uvědomuje si nutnost posouzení validity informačních zdrojů a použití informací relevantních pro potřeby řešení konkrétního problému; - správně interpretuje získané informace a výsledky jejich zpracování následně prezentuje vhodným způsobem s ohledem na jejich další uživatele; - rozumí běžným i odborným graficky ztvárněným informacím (schémata, grafy apod.).	**4 Informační zdroje, celosvětová počítačová síť Internet** - informace, práce s informacemi - informační zdroje - Internet

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

SPOLEČNÝ ODBORNÝ ZÁKLAD

Obsahový okruh poskytuje žákům vědomosti a intelektové a praktické dovednosti, které tvoří nezbytný základ odborného vzdělávání v oboru. Směřuje k získání ucelené orientace v oblasti tanečního umění, jeho zákonitostí a vazeb na další druhy umění, rozvíjí jejich vnímání ve

všech potřebných souvislostech a přispívá k formování osobnosti, která je schopna prezentovat svoji uměleckou profesionalitu.

Je společný pro všechna zaměření oboru.

Charakter tohoto obsahového okruhu je teoreticko-praktický. Část, zaměřená převážně teoreticky, směřuje k získání základní orientace ve vývoji tance a baletu v kontextu s vývojem společnosti, jejím kulturním vývojem a vývojem dalších druhů umění. Žáci získají komplexní přehled o vývoji tanečního umění a jeho společenské funkci v jednotlivých historických epochách po současnost. Seznámí se s tanečními specifickými formami, styly a trendy, inscenačními postupy, naučí se hodnotit interpretační pojetí tanečního repertoáru významných uměleckých osobností. Získají rovněž základní orientaci ve vývoji hudebního umění a seznámí se s tvorbou významných hudebních skladatelů, zejména pak s díly tanečního repertoáru. Pozornost je rovněž věnována dalším druhům umění a jejich souvislostem s tanečním uměním (zejména výtvarné umění, divadlo). Žáci jsou vedeni k návyku aktivně vyhledávat zdroje informací, nalézat v umělecké tvorbě zdroje inspirace a prakticky je využívat při své činnosti. Dále si osvojí hudební teorii nezbytnou pro pochopení stěžejních vývojových tendencí a zákonitostí hudby a pro rozvíjení praktických hudebních dovedností.

Část obsahového okruhu, zaměřená převážně prakticky, vede žáky dle rozhodnutí školy k získání základních technických a interpretačních dovedností ve hře na hudební nástroj (varianta 1) nebo ve zpěvu (varianta 2) v rozsahu potřebném pro obor. Vzhledem k charakteru oboru je rovněž věnována pozornost důsledné aplikaci získaných vědomostí z anatomie a fyziologie lidského těla v taneční praxi. Žáci si rovněž osvojí základní vědomosti a dovednosti v postupech líčení a jejich specifických rysech vzhledem k charakteru uměleckého sdělení.

Žáci jsou také vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu povolání a požární prevenci.

Stanovené výsledky vzdělávání a učivo se ve ŠVP dále rozpracují a konkretizují; tematický celek 6 se zařazuje do vyšších ročníků vzdělávání.

Vhodným doplňkem vzdělávání v obsahovém okruhu jsou návštěvy baletních a tanečních představení, koncertů, expozic muzeí a výstav souvisejících s oborem, odborných knihoven apod.

Obsahový okruh je provázán s oblastmi Společenskovědní vzdělávání a Estetické vzdělávání; těsné vazby má zejména s obsahovými okruhy Odborná příprava dle zaměření a Umělecko-pedagogická příprava.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - používá odbornou terminologii; - vysvětlí význam a vliv rituálů a tanečních projevů na vývoj tanečního umění; - objasní vzájemné souvislosti jednotlivých vývojových etap společnosti a tendencí tanečního umění projevujících se v tomto vývoji; - charakterizuje základní znaky tanečního umění v jednotlivých historických obdobích; - popíše přínos významných osobností	**1 Dějiny tance a baletu** - odborné pojmy, terminologie - periodizace a charakteristika společensko-historického vývoje tanečního umění - vývojové etapy evropského a světového tance a baletu - základní trendy současného tanečního umění

v jednotlivých etapách vývoje světového tanečního umění a taneční pedagogiky; - popíše vývoj českého baletu, charakterizuje díla významných choreografů a interpretační přístupy významných tanečníků a baletních souborů; - charakterizuje světový balet 20. století a jeho významné představitele; - popíše vznik a vývoj současných tanečních trendů; - využívá všech dostupných zdrojů pro získávání přehledu v oblasti tanečního umění;	
- objasní vzájemné vztahy mezi vědou, technikou, filosofií, estetikou a uměním; - vyjmenuje jednotlivé druhy umění, popíše jejich vztah a vzájemnou podmíněnost; - rozliší syntakticko-sémantická specifika jednotlivých druhů umění, umělecké styly a žánry; - objasní vzájemné souvislosti jednotlivých vývojových etap společnosti a jednotlivých druhů umění ve vztahu k vývoji tanečního umění; - využívá všech dostupných zdrojů pro získávání přehledu v oblasti uměleckých oborů a jejich vazeb na taneční umění;	**2 Dějiny souvisejících uměleckých oborů** - kultura a umění - vývojové etapy jednotlivých druhů umění, jejich společensko-historické souvislosti s vývojem tanečního umění
- analyzuje díla tanečního repertoáru z pohledu výstavby libreta a struktury hudební předlohy, choreografie a inscenačních postupů; - vyhodnotí interpretační ztvárnění z hlediska stylovosti, osobitosti a vnímání obsahu díla; - vytvoří koncepci interpretačního výkonu na základě komplexní analýzy díla tanečního repertoáru;	**3 Rozbor baletu** - analýza děl tanečního repertoáru
- používá základní odbornou terminologii; - vysvětlí principy notového zápisu a jeho náležitosti, čte a zapisuje noty; - popíše dynamické, tempové a přednesové označení; - vysvětlí základní pravidla tvorby stupnic, rozlišuje jejich druhy, předvede je včetně rytmických obměn; - vyjmenuje a zahraje jednotlivé druhy	**4 Hudební výchova** Základy hudební teorie - základní pojmy - hudební nauka - hudební formy

akordů; - vyjmenuje základní hudební formy a jejich prvky; - ovládá nástroj při čtení notového zápisu, dbá na intonační čistotu, rytmus, artikulaci a dynamiku; - hraje technicky dostupné skladby z jednotlivých období i ze současnosti; - reprodukuje jednoduché slyšené melodie; - provede rozbor hrané skladby a hudebně technických problémů; - pracuje s hlasem podle zásad správné pěvecké techniky; - intonuje čistě a rytmicky přesně; - zazpívá a zaznamená stupnice a tóny akordu; - zazpívá čistě, rytmicky přesně a v daném tempu zadanou melodii; - orientuje se v notovém zápisu; - zpívá zpaměti požadovaný repertoár; - spolupracuje s korepetitorem, sbormistrem, apod.;	<u>Varianta 1</u> **Hra na hudební nástroj** - seznámení s nástrojem, elementární nástrojové dovednosti a návyky - stupnice a akordy - etudy - přednesové skladby <u>Varianta 2</u> **Zpěv** - základní technické dovednosti - základní interpretační dovednosti - základy pěvecké techniky - intonace, rytmus - orientace v zápisu
- objasní základní funkce orgánů a orgánových soustav lidského těla ve vztahu k tanečnímu výkonu; - charakterizuje příčiny a příznaky zdravotních rizik povolání tanečního umělce a způsoby jejich předcházení; - zdůvodní význam zdravého životního stylu pro výkon profese tanečníka; - využívá poznatky o stavbě a funkci lidského organismu v taneční činnosti; - ovládá a důsledně uplatňuje veškeré možnosti kompenzace nežádoucích vlivů tanečního výkonu na své zdraví;	**5 Anatomie a fyziologie lidského těla v taneční praxi** - orgány a orgánové soustavy - rizika ohrožující zdraví tanečního umělce a jejich prevence - aplikace teoretických poznatků v taneční praxi
- orientuje se ve specifických rysech líčení v různých oblastech taneční praxe; - používá vhodně základní pomůcky a materiály líčení; - charakterizuje přednosti a nedostatky svého obličeje, celkové možnosti své tvářnosti a její konkrétní dispozice; - používá základní současné stylové maskérské metody, pomůcky a prostředky k tvorbě masky;	**6 Líčení** - fyziognomie lidské tváře - pomůcky a materiály - maskérské postupy

- ovládá pracovní postupy vytváření dramaticky přesvědčivé a autentické masky pro realizaci zadané role;	
- vysvětlí základní úkoly a povinnosti organizace při zajišťování BOZP; - dodržuje ustanovení týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevenci; - uvede příklady bezpečnostních rizik, příčiny úrazů a jejich prevenci; - poskytne první pomoc při úrazu na pracovišti; - uvede povinnosti pracovníka i zaměstnavatele v případě pracovního úrazu.	**7 Bezpečnost, ochrana zdraví při práci, požární prevence** - řízení bezpečnosti práce v podmínkách organizace a na pracovišti - pracovněprávní problematika BOZP

ODBORNÁ PŘÍPRAVA DLE ZAMĚŘENÍ

Obsahový okruh je zaměřen zejména na praktickou odbornou přípravu odpovídající individuálním talentovým předpokladům a schopnostem žáků. Žáci postupně získávají žádoucí technickou vybavenost pro vlastní uměleckou činnost v příslušném zaměření oboru a jsou směřováni k profesionálním uměleckým výkonům. Současně jsou vedeni k uplatňování vlastní kreativity, aktivního využívání tvůrčí fantazie, rozvoji tanečního myšlení a hledání inspiračních zdrojů potřebných pro taneční výkon v jednotlivých zaměřeních oboru.

Průběžné rozvíjení technických dovedností a interpretačních a tvůrčích schopností se uskutečňuje prostřednictvím skupinové a individuální přípravy.

Vzdělávání v tomto obsahovém okruhu směřuje k vystižení výrazové a pohybové charakteristiky taneční role.

Žáci jsou rovněž vedeni k používání správných zdravotních a hygienických návyků, ke schopnosti koncentrace a ke zvládnutí fyzické a psychické zátěže při uměleckém výkonu.

Pozornost je také věnována profesionálnímu vystupování a rozvoji dovedností komunikovat s pracovními partnery v celé šíři možných profesionálních kontaktů.

Stanovené výsledky vzdělávání a učivo se ve ŠVP dále rozpracují a konkretizují. V 1. - 4. ročníku vzdělávání musí být do ŠVP zařazeny výsledky vzdělávání a učivo obsažené v 1., 2. a 3. tematickém celku podle metodických postupů odpovídajících věku žáka a s ním související úrovní pohybových schopností. V 5. – 8. ročníku vzdělávání se výsledky vzdělávání a učivo stanovené v daném obsahovém okruhu rozpracují a konkretizují v souladu s potřebami jednotlivých zaměření oboru.

Obsahový okruh je provázán s oblastmi Společenskovědní vzdělávání a Estetické vzdělávání; těsné vazby má zejména s obsahovým okruhem Společný odborný základ.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - ovládá taneční vazby složené z prvků adagia - prvky rotační, malé pózy v rotaci, piruety v malých a velkých pózách, en dehors, en dedans, ve vazbách, taneční	**1 Klasický tanec** - technika klasického tance - tanec s partnerem - koncertní a scénická praxe

vazby složené z prvků allegra – malé, střední a velké skoky, všech pět skupin skoků, ve vazbách; - ovládá (dívky) techniku špičkového tance – prvky adagia, rotace a allegra- skoky; - ovládá taneční techniku partnerské spolupráce ve vertikální, horizontální a ve vychýlené poloze par terre a en l' air: držení partnerky v malých a velkých pózách, všemi způsoby držení a vedení partnerky a způsobů držení při rotaci a en l' air: zvedání partnerky v malých a velkých pózách a všemi užívanými způsoby držení se zvednutím do nízkých až vysokých poloh (nad hlavu), přemístění partnerky v průběhu zvedání z jedné polohy do jiné; - ovládá repertoár sborových tanců, sólových variací, případně pas de deux;	
- ovládá základní technické principy: polycentrické využití svalových skupin, návaznost svalových skupin, využití antagonistických svalů, ekonomické dýchání, práce s těžištěm, zvládání nerovnovážných poloh a návrat do centra; - rozlišuje dynamiku pohybu, agogickou i v souladu s rytmickým zadáním, je schopen pohybového kontrastu; - rozlišuje kvalitu pohybu vzhledem ke gravitaci; - orientuje se v prostoru a vědomě jej využívá; - ovládá tanec s partnerem; - využívá technické dovednosti pro stylovou čistotu a kreativní provedení v zadaném repertoáru;	**2 Současný tanec** - technika současného tance - tanec s partnerem - koncertní a scénická praxe
- ovládá v technice lidového tance: figurální a točivé tance se zařazením zvedaných tanečních figur v obtížnějších kombinacích hlavních národopisných oblastí, techniku párového tance s vysokou obtížností; - ovládá prvky mužských tanců (odzemku, ondráše, verbuňku) a akrobatické prvky; - ovládá charakteristické prvky a taneční vazby lidových tanců cizích zemí (zejména Slovensko, Polsko, Rusko, Maďarsko,	**3 Lidový tanec** - technika lidového tance domácího a cizího - koncertní a scénická praxe

Itálie, Španělsko); - ovládá taneční repertoár složený z autentických a stylizovaných scénických forem lidového tance domácího a cizího ve sborovém, párovém i sólovém provedení;	
- používá výrazové funkce rytmické, tvarové, dynamické a prostorové v tanečním pohybu; - spojí výrazové funkce v tanečním gestu s navozováním nálady, atmosféry, emocí, vztahů a prostředí; - vytváří vlastní pohybové etudy na dané téma nebo hudební předlohu, a to samostatně nebo ve skupinách; - je schopen ztvárnit danou roli a vystihnout její pohybovou a výrazovou charakteristiku, včetně potřebné mimiky; - vytváří taneční role se silným zdrojem vnitřního zážitku a tvořivé účasti při každém pohybu;	**4 Improvizace a herecká výchova**

UMĚLECKO-PEDAGOGICKÁ PŘÍPRAVA

Obsahový okruh poskytuje žákům vědomosti a intelektové a praktické dovednosti, které představují nezbytný základ umělecko-pedagogického vzdělávání potřebného pro výkon pedagogických činností. Formuje pedagogické myšlení žáků a přispívá k celkovému rozvoji jejich osobnosti.

Je společný pro všechna zaměření oboru.

Charakter tohoto obsahového okruhu je teoretický i praktický. V části, zaměřené převážně teoreticky, si žáci osvojí soubor základních poznatků z oblasti metodiky tanečních oborů, pedagogiky, didaktiky a psychologie. Seznámí se specifickými rysy tanečního vzdělávání a uplatňovanými pedagogickými přístupy včetně specifik práce se žáky s mimořádným nadáním. Část obsahového okruhu, zaměřená převážně prakticky, směřuje k rozvoji dovedností žáků ve výběru a uplatňování vhodných metod a forem výuky při realizaci pedagogického procesu a k získání zkušeností z jeho organizace a průběhu. V konkrétních pedagogických situacích jsou žáci vedeni k uvědomělé aplikaci osvojených teoretických vědomostí, uplatňování tvůrčích přístupů k rozvoji individuálních talentových předpokladů i k nalézání možností využití vlastních uměleckých zkušeností a představ v pedagogické činnosti.

Stanovené výsledky vzdělávání a učivo se ve školním vzdělávacím programu zařazují do vyšších ročníků vzdělávání.

Obsahový okruh je provázán s oblastmi Jazykové vzdělávání, Společenskovědní vzdělávání a Estetické vzdělávání; těsné vazby má zejména s obsahovými okruhy Odborného vzdělávání.

Výsledky vzdělávání	Učivo
Žák: - uplatňuje znalosti metodiky výuky	**1 Metodika a vyučovací praxe**

jednotlivých tanečních oborů; - používá odbornou terminologii při přímé pedagogické činnosti; - uplatňuje didaktické zásady při volbě metod pedagogické práce; - využívá různé metody a formy k rozvoji tanečních schopností žáků; - stanovuje vhodné metodické postupy směřující k rozvoji tanečního pohybu s ohledem na individualitu a dispozice žáka; - rozvíjí hudební cítění a dynamiku pohybu, dbá na správné provedení tanečních prvků; - zadává hudební doprovod v souladu s metodickými postupy a charakterem procvičovaných prvků; - učí žáky zvládat psychickou zátěž a koncentrovat se; - vysvětlí způsob předcházení příčinám možných rizik vedoucích k poškození zdraví; - respektuje zásady BOZP ve vyučovacím procesu;	
- má základní přehled o dějinách pedagogiky a jejím současném pojetí; - charakterizuje taneční pedagogiku a její postavení ve struktuře systému společenských věd; - používá správně odbornou terminologii, vysvětlí základní pedagogické pojmy; - vysvětlí funkci a význam výchovy a vzdělávání; - charakterizuje základní metody pedagogické diagnostiky a užívá je adekvátně v praxi; - má přehled o základních legislativních normách týkajících se vzdělávání a pracovněprávních vztahů, respektuje práva dítěte; - pracuje s pedagogickou dokumentací; - projektuje vlastní pedagogickou činnost, realizuje ji a vyhodnocuje; - využívá odbornou pedagogickou literaturu, a další dostupné zdroje informací;	**2 Základy pedagogiky** - základní pedagogické pojmy - dějiny pedagogiky - taneční výchova a vzdělávání
- sleduje nové tendence tanečního vzdělávání	**3 Didaktika**

u nás a ve světě; - vyjmenuje a objasní didaktické zásady, vhodně je aplikuje v pedagogickém procesu; - charakterizuje cíle, obsah a prostředky tanečního vzdělávání; - diagnostikuje potřeby a možnosti jedince, zdůvodní výběr učiva a didaktické přístupy k individuálním i kolektivním činnostem žáků; - uvede požadavky na odbornou způsobilost a osobnost uměleckého pedagoga; - plánuje a realizuje svoji pedagogickou činnost, volí vhodné vyučovací strategie; - vhodně žáky motivuje, rozvíjí jejich dispozice a pozitivní sociální vztahy ve skupině; - vyhodnocuje průběh a výsledky pedagogické práce, užívá vhodně různé metody hodnocení žáků; - podporuje zájem žáků o další umělecké vzdělávání a umělecké aktivity;	- základní didaktické pojmy - strategie vyučovacího procesu - osobnost uměleckého pedagoga
- vymezí psychologii jako vědní disciplínu, uvede její přínos pro práci pedagoga i osobní rozvoj; - užívá správně odbornou terminologii, vysvětlí vybrané psychologické pojmy a situace; - charakterizuje strukturu osobnosti a činitele jejího utváření; - objasní biopsychosociální vývoj osobnosti dítěte do období dospělosti; - charakterizuje sociální vztahy ve skupině a možnosti jejich ovlivňování; - vymezí pojem učení, analyzuje podmínky a styly učení z hlediska umělecké praxe; - uplatňuje a využívá v praxi diagnostiku tanečních schopností při práci s talentovanými žáky; - využívá psychologické vědomosti, dovednosti a postoje při analýze pedagogických situací a jejich řešení; - ovládá metody a techniky vyrovnávání se se stresem a fyzickou zátěží a vhodně je aplikuje v praxi; - vysvětlí význam sebereflexe a motivace při	**4 Základy psychologie** - předmět psychologie - osobnost a její utváření - psychologie v taneční výchově a vzdělávání

rozvíjení kreativity žáka.	

7 Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání

Délka a forma vzdělávání: 8 roků, denní

Vzdělávací oblasti a obsahové okruhy	**Minimální počet vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání**	
	týdenních	**celkový**
Jazykové vzdělávání a komunikace - český jazyk - cizí jazyky	 15 26	 480 832
Společenskovědní vzdělávání	14	448
Přírodovědné vzdělávání	20	640
Matematické vzdělávání	15	480
Estetické vzdělávání - literární výchova - výtvarná výchova	14	448
Vzdělávání pro zdraví	4	128
Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích	4	128
Společný odborný základ	25	800
Odborná příprava dle zaměření	140	4 480
Umělecko-pedagogická příprava	11	352
Disponibilní hodiny	30	960
Celkem	**318**	**10 176**

~~**Minimální týdenní počet vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících je 39.**~~

Poznámky:

1. Počet povinných vyučovacích hodin týdně je minimálně 39, maximální počet vyučovacích hodin je stanoven školským zákonem, § 26, odst. 2.
2. Rámcové rozvržení obsahu vzdělávání je východiskem pro tvorbu učebních plánů ve ŠVP. Do učebního plánu školního vzdělávacího programu se zařazují vyučovací předměty, které se vytvářejí na základě vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů stanovených v rámcovém rozvržení obsahu vzdělávání. Stanovené vzdělávací oblasti a obsahové okruhy a jejich minimální počty vyučovacích hodin jsou závazné, jejich dodržení ve ŠVP musí být prokazatelné. Při zpracování učebního plánu ŠVP rozvrhne škola vymezené vzdělávací oblasti a jejich časové dotace tak, aby byly naplněny požadavky pro získání základního vzdělávání.

3. Disponibilní hodiny jsou určeny pro vytváření profilace ŠVP, posílení hodinové dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů, pro realizaci průřezových témat, zavádění výuky dalších cizích jazyků.
4. Do ŠVP se zařazuje povinně výuka nejméně dvou cizích jazyků.
5. Umělecko-pedagogická příprava se zařazuje do poslední etapy vzdělávání tak, aby byly naplněny požadavky absolutoria.

~~6. Minimální počet týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání je 318, maximální 320.~~

~~7. Pro úspěšnou realizaci vzdělávání je nutné vytvářet podmínky pro osvojení požadovaných praktických dovedností a činností formou praktické odborné přípravy a umělecké praxe. Na praktickou odbornou přípravu, uměleckou praxi nebo umělecko-pedagogickou praxi lze žáky dělit na skupiny podle platných právních předpisů. Individuální výuka žáků je organizována v souladu s potřebami oboru. Obsah praktických činností se odvíjí od vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů RVP.~~

~~8. Průměrný počet vyučovacích hodin v ročníku za týden je s ohledem na nezbytné dělení žáků na skupiny a na nezbytnou individuální výuku žáků stanoven xx,xx pro každý ročník. Uvedená hodnota ukazatele H je stanovena jako minimální pro určení výše finančních prostředků přidělovaných podle § 160 až 162 školského zákona a vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativech.~~

~~9.~~6. Do ŠVP musí být zařazena umělecká praxe v minimálním rozsahu 2 týdny za celou dobu vzdělávání.

~~10.~~7. Do ŠVP musí být zařazena umělecko-pedagogická praxe v minimálním rozsahu 30 vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání.

~~11.~~8. Škola vytváří podmínky pro zkvalitňování jazykových znalostí žáků a pro výuku dalších cizích jazyků podle zájmu a schopností žáků.

~~12.~~9. Výuka cizího jazyka ve vyšších ročnících je zaměřena i na osvojení odborného jazyka.

~~13.~~ Průměrný počet vyučovacích hodin ve třídě za týden je s ohledem na nezbytné dělení tříd na skupiny při teoretickém i praktickém vyučování stanoven v rozsahu uvedeném v platném znění Nařízení vlády, kterým se stanoví pro základní školy, střední školy a konzervatoře zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu.

8 Průřezová témata

8.1 Občan v demokratické společnosti

Charakteristika tématu

Výchova k demokratickému občanství se zaměřuje na vytváření a upevňování takových postojů a hodnotové orientace žáků, které jsou potřebné pro fungování a zdokonalování demokracie. Nejde však pouze o postoje, hodnoty a jejich preference, ale také o budování občanské gramotnosti žáků, tj. osvojení si faktické, věcné a normativní stránky jednání odpovědného aktivního občana.

Výchova k demokratickému občanství se netýká jen společenskovědní oblasti vzdělávání, v níž se nejvíce realizuje, ale prostupuje celým vzděláváním a nezbytnou podmínkou její realizace je také demokratické klima školy, otevřené k rodičům a k širší občanské komunitě v místě školy.

Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu

K odpovědnému a demokratickému občanství je třeba mít dostatečně rozvinuté klíčové kompetence (komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, kompetence k řešení problémů a k práci s informacemi…), proto je jejich rozvíjení při výchově k demokratickému občanství velmi významné.

Kromě toho jsou žáci vedeni k tomu, aby:

- měli vhodnou míru sebevědomí, sebeodpovědnosti a schopnost morálního úsudku;
- byli připraveni klást si základní existenční otázky a hledat na ně odpovědi a řešení;
- hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní;
- byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci;
- dovedli se orientovat v mediálních obsazích, kriticky je hodnotit a optimálně využívat masová média pro své různé potřeby;
- dovedli jednat s lidmi, diskutovat o citlivých nebo kontroverzních otázkách, hledat kompromisní řešení;
- byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch jiných lidí, zejména sociálně potřebných, doma i v jiných zemích ~~a na jiných kontinentech~~;
- vážili si materiálních a duchovních hodnot, dobrého životního prostředí a snažili se je chránit a zachovat pro budoucí generace.

Obsah tématu a jeho realizace

Výchova k odpovědnému a aktivnímu občanství v demokratické společnosti zahrnuje vědomosti a dovednosti z těchto oblastí:

- osobnost a její rozvoj;
- komunikace, vyjednávání, řešení konfliktů;
- společnost – jednotlivec a společenské skupiny, kultura, náboženství;
- stát, politický systém, politika, soudobý svět;

- masová média;
- morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance, solidarita;
- potřebné právní minimum pro soukromý a občanský život.

Těžiště realizace průřezového tématu se předpokládá:

- v důsledně a promyšleně prováděné **etické výchově**, vedoucí k občanským ctnostem (humanita, láska k lidem, soucítění, přátelství, pomoc, odpovědnost, spolupráce, aktivita pro dobré věci…). Občanské ctnosti úzce souvisejí s tím, jaký je člověk ve svém soukromí – v neveřejné oblasti svého prožívání a jednání. Ke skutečnému lidství a dobré morálce, projevující se v prosociálním chování, by měly vést všechny vyučovací předměty – všechny složky školního kurikula, a to především použitím prožitkové výukové strategie, která obsahuje přijetí žáka učitelem i skupinou žáků, pozitivní motivaci, prožitek žákova úspěchu. Cílem je kladný přístup žáka k sobě samému a z toho pramenící kladný přístup žáka k životu, k ostatním lidem, k živé i neživé přírodě, ke kulturním a jiným hodnotám, které lidé vytvářejí;
- **ve vytvoření demokratického klimatu školy** (např. dobré přátelské vztahy mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem);
- v náležitém rozvržení prvků průřezového tématu do jednotlivých částí školního vzdělávacího programu včetně plánované činnosti žáků mimo vyučování;
- v cílevědomém úsilí o dobré **znalosti a dovednosti žáků**, které jsou nezbytně potřebné pro informované a odpovědné občanské a jiné rozhodování a jednání; tyto vědomosti a dovednosti budou žáci nejvíce získávat ve vyučovacích předmětech zaměřených na výchovu k občanství a společenskovědní vzdělávání, tedy např. v občanské nauce, v základech společenských věd nebo v dějepisu;
- **v promyšleném a funkčním používání strategií výuky**, např. používání aktivizujících metod a forem práce ve výuce, jako je problémové a projektové učení, kooperativní učení, různé diskusní a simulační metody, metody směřující k rozvoji prosociálního chování, k rozvoji funkční gramotnosti žáků (tj. schopnost číst textový materiál s porozuměním, interpretovat jej, hodnotit a používat pro různé účely) atp.;
- v realizaci **mediální výchovy**.

8.2 Člověk a životní prostředí

Charakteristika tématu

Udržitelný rozvoj patří mezi priority EU včetně naší republiky. Nezbytným předpokladem jeho realizace je příprava budoucí generace k myšlení a jednání v souladu s principy udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

Průřezové téma Člověk a životní prostředí se podílí na zvyšování gramotnosti pro udržitelnost rozvoje a přispívá k realizaci jednoho z pěti základních směrů rozvoje lidských zdrojů[11]. Environmentální vzdělávání a výchova poskytuje žákům znalosti a dovednosti potřebné

[11] Gramotnost pro udržitelnost rozvoje zahrnuje systém znalostí o zákonitostech přírody, o vztazích člověka k prostředí, o současných globálních a regionálních problémech lidstva, o možnostech a způsobech jejich řešení prostředky ekonomickými, sociálně právními, vědeckými a technickými za aktivní účasti občanů a jejich vzájemné spolupráce na místní, regionální a globální úrovni (*Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR*. Praha, Úřad vlády ČR, MPSV ČR 2003).

pro pochopení principu udržitelnosti, podněcuje aktivní integrovaný přístup k realitě a ovlivňuje etické vztahy k prostředí. V souvislosti s odborným vzděláváním žáků poukazuje na vlivy pracovních činností na prostředí a zdraví a využívání moderní techniky a technologie v zájmu udržitelnosti rozvoje.

Hlavním cílem průřezového tématu Člověk a životní prostředí je vést žáky k tomu, aby:

- pochopili souvislosti mezi různými jevy v prostředí a lidskými aktivitami, mezi lokálními, regionálními a globálními environmentálními problémy;
- chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
- porozuměli souvislostem mezi environmentálními, ekonomickými a sociálními aspekty ve vztahu k udržitelnému rozvoji;
- respektovali principy udržitelného rozvoje;
- získali přehled o způsobech ochrany přírody, o používání technologických, ekonomických a právních nástrojů pro zajištění udržitelného rozvoje;
- samostatně a aktivně poznávali okolní prostředí, získávali informace v přímých kontaktech s prostředím a z různých informačních zdrojů;
- pochopili vlastní odpovědnost za své jednání a snažili se aktivně podílet na řešení environmentálních problémů;
- osvojili si základní principy šetrného a odpovědného přístupu k životnímu prostředí v osobním a profesním jednání;
- dokázali esteticky a citově vnímat své okolí a přírodní prostředí;
- osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví.

Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu

Přínos průřezového tématu je ve třech rovinách:

- informativní, směřující k získání potřebných znalostí a dovedností, jejich chápání a hodnocení;
- formativní, zaměřené zejména na vytváření hodnot a postojů ve vztahu k životnímu prostředí (etických, citových, estetických apod.);
- sociálně-komunikativní, zaměřené na rozvoj dovedností vyjadřovat a zdůvodňovat své názory, zprostředkovávat informace, obhajovat řešení problematiky životního prostředí a působit pozitivním směrem na jednání a postoje druhých lidí.

Obsah tématu a jeho realizace

Průřezové téma je začleněno v rámcovém vzdělávacím programu do cílů vzdělávání a výsledků vzdělávání v různých souvislostech. Získané vědomosti a dovednosti se v průřezovém tématu propojují a doplňují tak, aby vznikl ucelený obraz ukazující složitost souvislostí v přírodě, ve společnosti, mezi přírodou a člověkem a jeho životním prostředím.

Ve složce všeobecného vzdělávání je průřezové téma začleněno především do přírodovědného vzdělávání v tématech ekologie a člověk a životní prostředí, dále je začleněno ve společenskovědním vzdělávání, v estetickém vzdělávání a vzdělávání pro zdraví.

V odborné složce je průřezové téma diferencovaně začleněno do obsahových okruhů podle charakteru oborů vzdělání. Zaměřuje se zejména na materiálové a energetické zdroje, na

kvalitu pracovního prostředí, vlivy pracovních činností na prostředí a na zdraví, na technické a technologické procesy a řídicí činnosti.

Obsah průřezového tématu Člověk a životní prostředí zahrnuje témata:

- biosféra v ekosystémovém pojetí (znalosti o abiotických a biotických podmínkách života, o ekologické přizpůsobivosti, o vzájemných vztazích organismů a prostředí, o struktuře a funkci ekosystémů, o významu biodiverzity a ochrany přírody a krajiny);
- současné globální, regionální a lokální problémy rozvoje a vztahy člověka k prostředí (klimatické změny, ohrožování ovzduší, vody, půdy, ekosystémů i biosféry z různých hledisek rozvoje lidské populace, vliv prostředí na lidské zdraví);
- možnosti a způsoby řešení environmentálních problémů a udržitelnosti rozvoje v daném oboru vzdělání a v občanském životě (např. nástroje právní, ekonomické, informační, technické, technologické, organizační, prevence negativních jevů, principy udržitelnosti rozvoje).

Průřezové téma je vhodné realizovat ve školním vzdělávacím programu kombinací tří základních způsobů:

- komplexně – v samostatném ekologickém vyučovacím předmětu (modulu) nebo v uceleném bloku ekologického učiva zahrnutého do některého vhodného předmětu (modulu), který umožňuje integraci a doplnění poznatků o ekologii a životním prostředí, komplexní pohled na udržitelnost rozvoje v občanském životě a v daném oboru vzdělání a uvědomění si vlastní odpovědnosti za kvalitu životního prostředí;
- rozptýleně (difuzně) – v logických souvislostech v jednotlivých vyučovacích předmětech (modulech) všeobecně vzdělávací i odborné složky vzdělávání, v praktickém vyučování;
- nadpředmětově – v žákovských projektech.

Průřezové téma lze realizovat různými metodami a formami v rámci teoretického a praktického vyučování a mimoškolními aktivitami. V praktickém vyučování je vhodné vést žáky ke správnému nakládání s odpady, využívat úsporné spotřebiče a postupy, dodržovat požadavky na bezpečnost a hygienu práce. Problémově zadávané otázky, úkoly nebo situace mají žákům umožnit nejen pochopení a procvičování probíraného učiva, ale i uplatnění jejich dalších znalostí z různých oblastí vzdělávání i z mimoškolního prostředí. Vzdělávací a výchovný význam mají žákovské projekty s environmentální problematikou propojenou s odborným učivem a s odbornou praxí.

Při realizaci environmentálního vzdělávání a výchovy doporučujeme spolupracovat se středisky a centry ekologické výchovy a s dalšími ekologickými institucemi a pracovišti.

~~8.3 Člověk a svět práce~~

~~8.4 Charakteristika tématu~~

~~8.5 Jedním ze základních cílů vymezených tímto rámcovým vzdělávacím programem je příprava takového absolventa, který má nejen určitý odborný profil, ale který se díky němu dokáže také úspěšně prosadit na trhu práce i v životě.~~

~~Průřezové téma Člověk a svět práce doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním~~

~~ve světě práce, které by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci, při vstupu na trh práce a při uplatňování pracovních práv.~~

~~Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu~~

~~Téma Člověk a svět práce přispívá k naplňování cílů vzdělávání zejména v rozvoji následujících obecných kompetencí:~~

~~identifikace a formulování vlastních priorit;~~

~~práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací;~~

~~odpovědné rozhodování na základě vyhodnocení získaných informací;~~

~~verbální komunikace při důležitých jednáních;~~

~~písemné vyjadřování při úřední korespondenci.~~

~~Hlavním cílem průřezového tématu je vybavit žáka znalostmi a kompetencemi, které mu pomohou optimálně využít svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění na trhu práce a pro budování profesní kariéry. Uskutečňování tohoto cíle předpokládá:~~

~~vést žáky k tomu, aby si uvědomili zodpovědnost za vlastní život, význam vzdělání a celoživotního učení pro život, aby byli motivováni k aktivnímu pracovnímu životu a k úspěšné kariéře;~~

~~zorientovat žáky ve světě práce jako celku i v hospodářské struktuře regionu, naučit je hodnotit jednotlivé faktory charakterizující obsah práce a srovnávat tyto faktory se svými předpoklady, seznámit je s alternativami profesního uplatnění po absolvování studovaného oboru vzdělání;~~

~~naučit žáky vyhledávat a posuzovat informace o profesních příležitostech, orientovat se v nich a vytvářet si o nich základní představu;~~

~~naučit žáky vyhledávat a posuzovat informace o vzdělávací nabídce, orientovat se v ní a posuzovat ji z hlediska svých předpokladů a profesních cílů;~~

~~naučit žáky písemně i verbálně se prezentovat při jednání s potenciálními zaměstnavateli, formulovat svá očekávání a své priority;~~

~~vysvětlit žákům základní aspekty pracovního poměru, práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů i základní aspekty soukromého podnikání, naučit je pracovat s příslušnými právními předpisy;~~

~~zorientovat žáky ve službách zaměstnanosti, přivést je k účelnému využívání jejich informačního zázemí.~~

~~Obsah tématu a jeho realizace~~

~~Obsah tématu je možné rozdělit do následujících obsahových celků:~~

~~hlavní oblasti světa práce, charakteristické znaky práce (pracovní činnosti, pracovní prostředky, pracoviště, mzda, pracovní doba, možnosti kariéry, společenská prestiž apod.), jejich aplikace na jednotlivé alternativy uplatnění po absolvování příslušného oboru vzdělání a navazujících směrů vyššího a vysokoškolského studia, vztah k zájmům, studijním výsledkům, schopnostem, vlastnostem a zdravotním předpokladům žáků;~~

~~trh práce, jeho ukazatele, všeobecné vývojové trendy, požadavky zaměstnavatelů;~~

~~soustava školního vzdělávání v ČR, návaznosti jednotlivých druhů vzdělávání po absolvování střední školy, význam a možnosti dalšího profesního vzdělávání včetně rekvalifikací, nutnost celoživotního učení, možnosti studia v zahraničí;~~

~~informace jako kritéria rozhodování o další profesní a vzdělávací dráze, vyhledávání a posuzování informací o povoláních, o vzdělávací nabídce, o nabídce zaměstnání, o trhu práce;~~

~~písemná i verbální sebeprezentace při vstupu na trh práce, sestavování žádostí o zaměstnání a odpovědí na inzeráty, psaní profesních životopisů, průvodních (motivačních) dopisů, jednání s potenciálním zaměstnavatelem, přijímací pohovory, výběrová řízení, nácvik konkrétních situací;~~

~~zákoník práce, pracovní poměr, pracovní smlouva, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, mzda, její složky a výpočet, možnosti zaměstnání v zahraničí;~~

~~soukromé podnikání, podstata a formy podnikání, rozdíly mezi podnikáním a zaměstnaneckým poměrem, výhody a rizika podnikání, nejčastější formy podnikání, činnosti, s nimiž je třeba při podnikání počítat, orientace v živnostenském zákoně a obchodním zákoníku;~~

~~podpora státu sféře zaměstnanosti, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby v oblasti volby povolání a hledání zaměstnání a rekvalifikací, podpora nezaměstnaným;~~

~~práce s informačními médii při vyhledávání pracovních příležitostí.~~

~~Zařazení tématu do školních vzdělávacích programů se uskuteční tak, že jednotlivé obsahové celky budou začleněny do odpovídajících vyučovacích předmětů (odborných i všeobecně vzdělávacích) vymezených vzdělávacím programem. Je žádoucí zaměřit probírání tematických celků vedoucích k poznávání světa práce nejen na oblasti uplatnění v příslušném směru a oboru vzdělání, ale – s ohledem na rostoucí mobilitu pracovních sil a potřebu snadno se adaptovat na změněné podmínky nebo procházet různými rekvalifikacemi – také na svět práce komplexně, a to alespoň na úrovni základní orientace.~~

~~Příslušné kompetence by žák měl nabývat především vlastním objevováním při řešení konkrétních problémů, při práci s konkrétními informacemi a při simulování konkrétních interpersonálních situací. Důležitým partnerem při výuce by měl být úřad práce, který by ji měl obohatit o konkrétní informace, vysvětlení a rady týkající se oblasti povolání, zaměstnání a trhu práce. Vhodné jsou exkurze v zaměstnavatelských organizacích typických pro příslušnou oblast uplatnění absolventů, při kterých se věnuje pozornost nejen odborné činnosti podniků, ale i personálnímu klimatu, organizační struktuře, pracovní náplni pracovníků, kariérovým postupům apod. Významnou roli zde má odborná praxe žáků v reálných pracovních podmínkách.~~

~~Při začleňování tématu Člověk a svět práce do školních vzdělávacích programů je třeba si uvědomit, že se nejedná o jednorázové téma, ale že je žádoucí věnovat mu pozornost systematicky po celou dobu studia (v rámci vyučovacího procesu i jinými formami).~~

8.3 Člověk a svět práce

Charakteristika tématu

Cílem průřezového tématu Člověk a svět práce je vybavit žáka praktickými dovednostmi a informacemi pro jeho budoucí pracovní život tak, aby byl schopen efektivně reagovat na dynamický rozvoj trhu práce a měnící se požadavky na pracovníky. Prostřednictvím kariérového vzdělávání si žák osvojí znalosti a především dovednosti pro řízení své kariéry a života (Career Management Skills), které využije pro cílené plánování a odpovědné rozhodování o svém osobním rozvoji, dalším vzdělávání a seberealizaci v profesních záměrech. Zároveň se naučí přijímat změny ve své profesní kariéře jako běžnou součást života.

Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu

Téma Člověk a svět práce přispívá k naplňování cílů vzdělávání zejména rozvojem těchto kompetencí:

- identifikace a formulování vlastních priorit a cílů;
- aktivní a tvořivý přístup při vytváření profesní kariéry;
- přijetí osobní odpovědnosti při rozhodování;
- vyhledávání a kritické hodnocení kariérových informací;
- komunikační dovednosti a sebeprezentace;
- otevřenost vůči celoživotnímu učení.

Uskutečňování tohoto cíle předpokládá:

- vést žáka k osobní odpovědnosti za vlastní život;
- naučit žáka formulovat své profesní cíle, plánovat a cílevědomě vytvářet profesní kariéru podle svých potřeb a schopností;
- motivovat žáka k celoživotnímu učení pro udržení konkurenceschopnosti na trhu práce a pro aktivní osobní i profesní rozvoj;
- seznámit žáka s globalizovaným světem práce a rozvojem pracovních příležitostí;
- naučit žáka vyhledávat v relevantních informačních zdrojích a kriticky posuzovat informace o profesních příležitostech a možnostech dalšího vzdělávání;
- naučit žáka efektivní sebeprezentaci při jednání s potenciálními zaměstnavateli;
- seznámit žáka se základními aspekty pracovního vztahu, právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů i aspekty soukromého podnikání, včetně klíčových právních předpisů;
- představit žákům služby kariérového poradenství a služby zaměstnanosti.

Obsah tématu a jeho realizace

Obsah kariérového vzdělávání je možné rozdělit do několika tematických okruhů:

1. Individuální příprava na pracovní trh

- sebereflexe ve vztahu k osobním profesním a vzdělávacím plánům, mimoškolním aktivitám, přístupu k učení a studijním výsledkům, schopnostem, vlastnostem i zdravotním předpokladům, vytvoření osobního portfolia dovedností i se zkušenostmi z informálního učení;

- písemná i verbální prezentace v prostředí trhu práce – formy aktivního hledání práce, zpracování žádosti o zaměstnání, formy životopisů a motivačních dopisů a jejich vytvoření, praktická příprava na jednání s potenciálním zaměstnavatelem, přijímací pohovor a výběrové řízení;
- vyhledávání zaměstnání, informační zdroje a jejich vyhodnocení;
- aktivní plánování a projektování profesní kariéry, dosahování cílů podle stanoveného plánu.

2. Svět vzdělávání

- význam celoživotního učení jako požadavku pro osobní růst a udržení konkurenceschopnosti a profesní restart;
- formální a neformální vzdělávací příležitosti, možnosti vzdělávání v zahraničí, návaznosti vzdělávání po absolvování střední školy, rekvalifikace;
- ověřené kariérové informace jako podmínka při rozhodování o profesních a vzdělávacích záměrech – informační zdroje, posuzování informací o vzdělávání, pracovních nabídkách, trhu práce.

3. Svět práce

- trh práce z hlediska globalizace i regionální ekonomiky, jeho ukazatele, všeobecné vývojové trendy, požadavky zaměstnavatelů;
- nové formy a podmínky práce, pracovní mobilita, možnosti zaměstnání v zahraničí;
- technologický rozvoj v činnostech lidské práce, základní charakteristiky pracovních činností;
- pracovní uplatnění po absolvování příslušného oboru vzdělání včetně alternativních možností;
- zákoník práce, formy pracovního vztahu, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele.

4. Podpora státu ve sféře zaměstnanosti

- služby kariérového poradenství;
- zprostředkovatelské služby při hledání práce, pracovní agentury, služby úřadu práce.

Jednotlivé tematické okruhy průřezového tématu Člověk a svět práce se začlení ve školním vzdělávacím programu do všeobecné i odborné složky. Kariérové vzdělávání není jednorázovým tématem. Je třeba věnovat se této oblasti systematicky po celou dobu vzdělávání, a to nejen v rámci vyučovacího procesu, ale i s využitím jiných aktivit.

Výuka tematických okruhů musí být koncipována tak, aby měl žák praktické příležitosti k sebereflexi a objevování vlastního potenciálu, učil se řešit konkrétní situace, se kterými se může potkat na pracovním trhu a pracoval s konkrétními kariérovými informacemi. Při výuce lze využívat různé techniky, např. rolové hry, pracovní listy k sebepoznávání a vytváření osobního portfolia, simulační hry v rámci odborné praxe nebo odborného výcviku (ideálně v reálném pracovním prostředí), týmová i individuální práce, besedy s podporou sociálních partnerů, pracovních agentur, úřadů práce, –odborníků z praxe apod., exkurze ve firmách a organizacích se zaměřením na odborné činnosti, organizační strukturu, celkový provoz, práce s informacemi aj.

8.4 Informační a komunikační technologie

Charakteristika tématu

Jedním z nejvýznamnějších procesů, probíhajících v současnosti v ekonomicky vyspělých zemích, je budování tzv. informační společnosti. Informační společnost je charakterizována

podstatným využíváním digitálního zpracovávání, přenosu a uchovávání informací. Technologickou základnou této proměny je využívání prvků moderních informačních a komunikačních technologií.

V době budování informační a znalostní společnosti je vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích nejen nezbytnou podmínkou úspěchu jednotlivce, ale i celého hospodářství. Ze zpracování informací prostředky informačních a komunikačních technologií se stává také významná ekonomická aktivita. Informační a komunikační technologie stále více pronikají i do tradičních sektorů, tj. do průmyslu, zemědělství, prostupují občanskými a společenskými aktivitami, jsou součástí využití volného času. Tento vývoj přináší nové pracovní příležitosti a zásadně ovlivňuje charakter společnosti – dochází k přesunu zaměstnanosti nejen do oblasti práce s informacemi, ale i do oblasti služeb obecně. Vyhledávání, zpracovávání, uchovávání i předávání informací se stává prakticky nezávislé na časových, prostorových, či kvantitativních omezeních.

Informační a komunikační technologie již v současnosti pronikají nejenom do všech oborů, ale také do většiny činností, a to bez ohledu na intelektuální úroveň, na které jsou vykonávány; je tedy zcela nezbytné promítnout požadavky na práci s prostředky informačních a komunikačních technologiích do všech stupňů a oborů vzdělání.

Práce s prostředky informačních a komunikačních technologií má dnes nejen průpravnou funkci pro odbornou složku vzdělání, ale také patří ke všeobecnému vzdělání moderního člověka. Žáci jsou připravováni k tomu, aby byli schopni pracovat s prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně je využívali jak v průběhu vzdělávání, tak při výkonu povolání (tedy i při řešení pracovních úkolů v rámci profese, na kterou se připravují), stejně jako v činnostech, které jsou a budou běžnou součástí jejich osobního a občanského života.

Přínos tématu k naplňování cílů rámcového vzdělávacího programu

Dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií mají podpůrný charakter ve vztahu ke všem složkám kurikula.

Cílem je naučit žáky používat základní a aplikační programové vybavení počítače, a to nejen pro účely uplatnění se v praxi, ale i pro potřeby dalšího vzdělávání. Rovněž je důležité naučit žáky pracovat s informacemi a s komunikačními prostředky. Je zřejmé, že s rozvojem vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích na základní škole bude úkolem střední školy mj. vyrovnání úrovně připravenosti žáků na určitý standard a poskytování hlubšího vzdělání v závislosti na potřebách jednotlivých oborů vzdělání.

Obsah tématu a jeho realizace

V březnu roku 2004 schválila vláda ČR strategický dokument v oblasti rozvoje informační společnosti – tzv. Státní informační a komunikační politiku. V dokumentu je mj. zmiňována nutnost objektivního hodnocení dovedností a znalostí v oblasti počítačové gramotnosti. Za základ je zde považován systém certifikací ECDL (European Computer Driving Licence).

Obsah průřezového tématu vymezuje příslušná výše uvedená klíčová kompetence a vzdělávací oblast. Oblast vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích svým obsahem a rozsahem splňuje požadavky (základní úrovně) systému ECDL.

Průřezové téma je zpravidla realizováno v samostatném vyučovacím předmětu převážně všeobecně vzdělávacího charakteru, žádoucí je však jeho pronikání i do předmětů ostatních.

Rozšíření využívání prostředků informačních a komunikačních technologií při výuce předpokládá především vybavení škol odpovídající výpočetní technikou. Je třeba, aby školy měly počítačové učebny vybaveny dostatečným počtem pracovních stanic, tvořených moderními multimediálními počítači zapojenými v dostatečně propustné lokální síti,

umožňující sdílení případných síťových prostředků (tiskárny, skenery, DVD-ROM, disky…) a s rychlým přístupem na Internet. V hodinách výuky by měl počet pracovních stanic odpovídat počtu žáků. Učebny musí být budovány se zřetelem na zachování pravidel hygieny a bezpečnosti práce.

Softwarové vybavení škol by kromě dostatečně široké nabídky výukových programů podporujících výuku v jednotlivých vzdělávacích oblastech mělo zahrnovat balík tzv. kancelářského software, tj. textový, tabulkový a databázový procesor, software pro tvorbu prezentací, dále software pro práci s grafikou, prohlížeč webových stránek, organizační a plánovací software, e-mailového klienta a další komunikační software a podle oborů vzdělání vyučovaných na škole též aplikace používané v příslušné profesní oblasti, která je předmětem vzdělání (např. účetní software, CAD systémy apod.).

Přístup k výuce informačních a komunikačních technologií se odvíjí od postavení tohoto tématu v celkové koncepci vzdělávání. Obvykle je do učebního plánu začleněn samostatný vyučovací předmět poskytující žákům základní všeobecné dovednosti a vědomosti.

Stanovení hodinových dotací a časového zařazení jednotlivých tematických celků je v kompetenci školy, která si sestaví konkrétní posloupnost probírané látky v jednotlivých ročnících. Tato posloupnost by měla zachovávat vhodné návaznosti učiva a podporovat výuku v ostatních předmětech (mezipředmětové vazby). Současně je třeba splnit další dvě podmínky – žáci musí nejprve pochopit základní principy informačních a komunikačních technologií a musí se býti schopni orientovat ve výpočetním systému. Z důvodu faktické provázanosti témat se budou jednotlivé tematické celky neustále prolínat a jejich výuka bude mnohdy probíhat v několika cyklech tak, aby žáci k náročnějším tématům přešli teprve po zvládnutí základů. Některé tematické celky tak budou během vzdělávání zařazeny několikrát, ovšem vždy na vyšší úrovni a s vyšší náročností tak, aby znalosti a dovednosti gradovaly v nejvyšším ročníku. Další učivo lze řadit podle aktuálních vzdělávacích potřeb, jejichž příčinou mohou být specifika oboru, podpora výuky v jiných vyučovacích předmětech, změny na trhu práce a vývoj v oblasti informačních a komunikačních technologií.

Stěžejní formou výuky je cvičení v odborné učebně výpočetní techniky. Třída se při výuce dělí na skupiny tak, aby na každé pracovní stanici pracoval jeden žák. Těžiště výuky informačních a komunikačních technologií je v provádění praktických úkolů. Je-li použita metoda výkladu, je vhodné, aby ihned následovalo praktické procvičení vyloženého učiva. Proces seznamování se s metodami a prostředky informačních a komunikačních technologií (ukázka nových činností, jejich praktické vyzkoušení na počítači a následné pochopení nové látky) je často jen úvodem do problematiky, stále častěji však bude navazovat na znalosti žáků ze základní školy (či obecněji z předchozího vzdělávání). Praktické úlohy by neměly chybět v žádné vyučovací hodině. Realizovány mohou být formami různých cvičení, samostatných prací, souhrnných prací, projektů, testů s použitím počítače. V rámci výuky práce s počítačem je vhodné uplatnit projektový přístup. Projekt je komplexní praktickou úlohou, při níž je aplikováno široké spektrum dovedností žáka. Projekt by měl být týmovou prací. Rozsah a náročnost projektu by měly gradovat ve vyšších ročnících, kdy jsou znalosti žáků na nejvyšší úrovni.

Použití informačních a komunikační technologií ve vzdělávání žáků se zdravotním postižením

Využívání ICT ve vzdělávání žáků se zdravotním postižením je nutno přizpůsobit individuálním potřebám žáka, a to jak ve smyslu druhu nebo typu používaných produktů, tak rozsahu jejich uplatňování. Při posuzování těchto hledisek je nutné mj. vycházet z toho, jakých podpůrných nebo kompenzačních technologií a produktů žák v průběhu předchozího vzdělávání využíval, na jaké úrovni jich využívá a do jaké míry lze toto využívání dále

zdokonalovat tak, aby co nejlépe reflektovaly individuální vzdělávací potřeby žáka. Při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu zdravotně postiženého žáka je proto důležité vycházet z odborného hodnocení a doporučení školského poradenského zařízení, jehož je žák klientem, případně dalších odborných pracovišť, která se specializovanými technologiemi pro zdravotně postižené zabývají.

Výrobci prostředků informačních a komunikačních technologií vycházejí vstříc zdravotně postiženým osobám a upravují tyto prostředky pro jejich specifické potřeby. Tělesně a zrakově postiženým lidem je k dispozici široké spektrum hardwarových a softwarových produktů, které usnadňují používání osobního počítače a umožňují jim tak komunikaci se světem, pomáhají jim vzdělávat se i pracovat. V oblasti hardware byly vyvinuty pomůcky pro jednodušší ovládání klávesnice počítačů, nahrazení části klávesnice pohybem myši, úpravy ovládání monitorů a nastavení tiskáren, řada přístrojů je nastavována vzdáleně prostřednictvím připojení k síti. Při potížích s používáním standardního rozložení klávesnice se používá rozložení alternativní (např. typu Dvorak). K použití těchto funkcí není zapotřebí žádné zvláštní vybavení. Bylo vyvinuto alternativní vstupní zařízení jako je jednoduchý vypínač nebo vstupní zařízení ovládané nádechem a výdechem pro osoby, které nemohou používat myš ani klávesnici.

Pro potřebu nevidomých a slabozrakých byla vyvinuta komplexní řešení, která umožňují realizovat vstup i výstup dat pomocí externího zařízení pracujícího s Braillovým písmem, navíc v kombinaci s hlasovým výstupem.

V oblasti software již většina operačních systémů má zabudovány usnadňující funkce. Tyto funkce pomohou lidem, kteří mají problémy s používáním klávesnice nebo myši, jsou mírně zrakově postižení či osobám s poškozeným sluchem. Usnadňující funkce je možné nainstalovat spolu s operačním systémem, nebo je lze přidat později z instalačního disku. Vzhled a chování prostředí operačních systémů lze vzhledem k různým omezením zraku a pohybu upravit rovněž pomocí ovládacích panelů a dalších vestavěných funkcí. Patří sem například nastavení barev a velikostí ikon a písma, hlasitosti a chování myši a klávesnice.

Mezi podpůrné aplikace, dostupné pro běžné operační systémy, patří například:

- programy pro osoby s postižením zraku, které mění barvu informací na obrazovce nebo informace na obrazovce zvětšují,
- programy pro nevidomé nebo osoby, které nemohou číst. Tyto programy zprostředkují informace z obrazovky na externí zařízení v Braillově písmu nebo je převádějí do syntetizované řeči,
- programy, které dovolují „psát“ pomocí myši nebo hlasu,
- software, který umožňuje předvídat slova nebo fráze. Tento software umožňuje rychlejší zadávání textu s menším počtem úhozů na klávesnici.

9 Zásady tvorby školního vzdělávacího programu (ŠVP)

9.1 Obecné zásady tvorby ŠVP

Školní vzdělávací program (ŠVP) je **stěžejním pedagogickým dokumentem školy**, na jehož základě škola realizuje vzdělávání v daném oboru vzdělání. Je povinnou součástí dokumentace školy.

Tvorba ŠVP je plně v kompetenci ředitele školy, který je odpovědný jak za kvalitu ŠVP, tak za úroveň jeho realizace. ŠVP musí být zpřístupněn veřejnosti.

~~Pro každou formu vzdělávání (denní, večerní, dálkové, kombinované, distanční vzdělávání) bude zpracován ŠVP, a to buď jako samostatný ŠVP, nebo v rámci ŠVP pro jinou formu vzdělávání v daném oboru vzdělání.~~

Školní vzdělávací program může být zpracován jako standardní (klasický), tj. na základě vyučovacích předmětů a učebních osnov, nebo jako modulový. ~~Škola zváží, který způsob zpracování ŠVP je pro ni vhodnější. Užití modulů je vhodné zejména tehdy, pokud škola chce přispět k individualizaci vzdělávací cesty žáků a nabízet různé formy a možnosti vzdělávání (např. v kontextu celoživotního vzdělávání). Na základě jednoho RVP může škola zpracovat několik ŠVP, např. pro různá odborná zaměření.~~

ŠVP bude zpracován:

- v souladu s příslušným RVP a s platnou legislativou;
- komplexně, tzn. že vymezí požadované kompetence absolventa, výsledky a obsah vzdělávání, didaktické postupy uplatňované při realizaci školního vzdělávacího programu a personální, materiální a organizační podmínky nezbytné k dosažení stanovených cílů vzdělávání v daném vzdělávacím programu včetně spolupráce se sociálními partnery při realizaci programu v denní formě vzdělávání;
- pro celé období vzdělávání (všechny ročníky) a všechny formy vzdělávání, které má škola zapsány ve školském rejstříku;
- tak, aby byl přehledný a poskytoval všechny potřebné informace o vzdělávání v daném programu a aby umožňoval posoudit soulad s RVP;
- tak, aby vytvářel podmínky pro uplatnitelnost absolventů na trhu práce, zvl. v regionu školy, a pro jejich osobnostní rozvoj a připravenost celoživotně se vzdělávat;
- tak, aby vytvářel podmínky i pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků ~~mimořádně~~ nadaných nebo žáků dospělých.

Struktura ŠVP

ŠVP obsahuje tyto části:

- úvodní identifikační údaje;
- profil absolventa;
- charakteristiku vzdělávacího programu;
- učební plán;
- přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP;
- učební osnovy pro všechny předměty uvedené v učebním plánu nebo vzdělávací moduly, popř. i ukázku žákovského projektu na podporu rozvoje klíčových kompetencí;
- popis materiálního a personálního zajištění výuky v daném ŠVP a oboru vzdělání (nikoli obecný popis materiálních podmínek školy);

- charakteristiku spolupráce se sociálními partnery při realizaci daného ŠVP.

Úvodní identifikační údaje

- název a adresa školy, zřizovatel;
- ~~název školního vzdělávacího programu*(název může mít motivační charakter nebo vyjadřovat odborné zaměření, musí však být v souladu s profilem absolventa a charakterem oboru vzdělání)*;kód a název oboru vzdělání *(dle Nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání a* podle příslušného RVP); popř. název odborného zaměření pokud není názvem ŠVP;~~název školního vzdělávacího programu - shodně s názvem oboru vzdělání bez číselného kódu;
- kód a název oboru vzdělání - podle příslušného RVP;
- stupeň poskytovaného vzdělání podle školského zákona a úroveň EQF;
- délka a forma vzdělávání;
- datum platnosti ŠVP, podpis ředitele, číslo jednací a razítko školy.

Pokud ŠVP nabízí odbornou profilaci oboru vzdělání formou odborného zaměření, uvede se i název odborného/odborných zaměření. Odborná zaměření se stanoví výběrem z nabídky odborných zaměření v RVP nebo podle profesních kvalifikací NSK podle pokynů v RVP, popřípadě jako specializace vztahující se k novým technologiím a pracovním činnostem v oboru.

Profil absolventa

Profil absolventa poskytuje informace (zaměstnavatelům a úřadům práce, zájemcům o vzdělávání, institucím profesního poradenství aj. zájemcům) o odborných a osobnostních kvalitách absolventa a pracovních činnostech, pro které bude připravován. Odvíjí se od něj koncepce a obsah celého vzdělávacího programu. Specifikuje kompetence absolventa a výsledky vzdělávání vymezené v RVP z hlediska záměrů školy.

Dokument obsahuje:

- ~~název a adresa školy, zřizovatel;~~
- ~~název ŠVP, kód a název oboru vzdělání, platnost;~~
- popis uplatnění absolventa v praxi (výčet typických pracovních činností, pozic či povolání);
- očekávané kompetence absolventa;
- způsob ukončení vzdělávání a potvrzení dosaženého vzdělání, stupeň dosaženého vzdělání;

Dokument může obsahovat i vybrané identifikační údaje, např. označení školy, oboru vzdělání, název ŠVP.

Charakteristika vzdělávacího programu

Informace obsažené v charakteristice vzdělávacího programu jsou důležité zejména pro ty, kteří se aktivně podílejí na realizaci programu (tj. pro učitele), ale i pro nadřízené orgány nebo veřejnost a zájemce o vzdělávání.

Charakteristika vzdělávacího programu blíže objasňuje celkové pojetí vzdělávání v daném programu vyjadřující charakter pedagogické koncepce, kterou škola hodlá uskutečňovat.

Popisuje organizaci výuky v denní i jiné formě vzdělávání, zejména způsob realizace praktického vyučování a rozvoje klíčových kompetencí, začlenění průřezových témat

a dalších vzdělávacích a mimovyučovacích aktivit podporujících záměr školy v daném ŠVP. Charakterizuje způsob a kritéria hodnocení žáků ve vazbě na klasifikační řád školy.

Charakterizuje obsah a formu profilové části maturitní zkoušky zajišťované školou. Uvádí také, ke kterým volitelným zkouškám společné části maturitní zkoušky bude škola žáky připravovat.

Učební plán

Učební plán se zpracovává samostatně pro každou nabízenou formu vzdělávání.

Tabulka učebního plánu obsahuje výčet všech vyučovacích předmětů, popř. modulů, jejich hodinovou dotaci a rozvržení do ročníků, celkové počty vyučovacích hodin (za studium, týdně, v ročníku apod. podle formy vzdělávání) i další aktivity školy, které jsou závaznou součástí vzdělávání (např. sportovně výcvikové aj. kurzy, projektové vyučování, odborná praxe).

Stanoví závaznost vyučovacích předmětů/modulů jejich rozdělením na povinné, volitelné a nepovinné, formu a rozsah praktického vyučování, popř. předměty odborného zaměření.

Součástí učebního plánu je rozvržení týdnů ve školním roce a, je-li to potřebné, také poznámky, ve kterých škola objasní některé obsahové a organizační aspekty učebního plánu a výuky.

Tabulka – rozvržení týdnů ve školním roce vymezuje podle ročníků počet týdnů přímé výuky podle učebních osnov, zařazení odborné praxe, kurzů, závěrečných a maturitních zkoušek a jiných týdenních aktivit školy.

Názvy vyučovacích předmětů se odvodí od vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů vymezených v RVP (od kurikulárních rámců). Název předmětu musí být v souladu s jeho obsahem.

Učební plán může obsahovat i vybrané identifikační údaje, např. označení školy, název ŠVP, popř. kód a název oboru vzdělání.

Je vhodné uvést datum platnosti, aby bylo možné snadno identifikovat učební plány, které vzniknou v rámci inovací ŠVP.

Přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP

Přehled, zpracovaný nejlépe formou tabulky, ukazuje, jak škola rozpracovala obsah vzdělávání vymezený v kurikulárních rámcích a v časovém rozvržení obsahu vzdělávání do vyučovacích předmětů a jejich hodinových dotací, popř. i do dalších vzdělávacích aktivit a jak využila disponibilní hodiny.

Učební osnovy nebo vzdělávací moduly

Vyjadřují výsledky a obsah vzdělávání v jednotlivých vyučovacích předmětech, a to v souladu s RVP, hodinovou dotací o předmětu a se vzdělávacími potřebami a možnostmi žáků (včetně žáků vyžadujících speciální přístup, žáků nadaných a žáků dospělých). Jedna učební osnova nebo vzdělávací modul může být použita i pro několik obdobných ŠVP.

Učební osnovy obsahují:

- název vyučovacího předmětu a počet hodin výuky (v souladu s učebním plánem);
- pojetí vyučovacího předmětu (preambuli), tj. popis obecných cílů a didaktického pojetí předmětu, přínos k realizaci klíčových kompetencí, průřezových témat a mezipředmětových vztahů, popis strategií výuky a způsobu hodnocení žáků preferovaných v daném předmětu;

- předpokládané výsledky vzdělávání (výuky) v daném vyučovacím předmětu a jim odpovídající vzdělávací obsah (učivo), jejich orientační rozvržení do ročníků nebo do delších časových úseků (např. u předmětů zaměřených na rozvoj stejných dovedností, avšak na vyšší úrovni nebo prostřednictvím náročnějšího učiva).

Učební osnovy mohou obsahovat také označení školy, název ŠVP (popř. oboru vzdělání nebo odborného zaměření), datum platnosti.

Vzdělávací moduly [12] obsahují:

- vstupní část:

  název a adresa školy, název ŠVP, popř. název oboru vzdělání;

  název modulu, kód modulu, označení nominální délky a typu modulu (slovně nebo kódem; složení kódu musí být v ŠVP vysvětleno), pojetí modulu, datum platnosti; charakteristika modulu (stručná anotace popisující obecný cíl modulu, obsahové pojetí, možnost zařazení ve vzdělávacím programu); vstupní předpoklady požadované (nezbytné) pro studium daného modulu;
- jádro modulu:

  předpokládané výsledky vzdělávání (výstupní kompetence) v daném modulu, rozpis učiva (obsah modulu), doporučené postupy výuky;
- výstupní část:

  kritéria hodnocení, doporučené nebo plánované postupy hodnocení, popř. doporučená studijní literatura.

K jednomu vyučovacímu předmětu nebo vzdělávací disciplíně se může vztahovat několik samostatných modulů (nebo variant modulů) s různým stupněm samostatnosti a vazbou na jiné moduly i s různou nominální délkou. Proto je součástí modulově uspořádaných vzdělávacích programů kromě (popř. místo) učebního plánu také přehled (matice) rozvržení modulů ve vzdělávacím programu.

9.2 Zásady pro úpravy a změny ŠVP

Úpravy a změny ŠVP se provádějí jako inovace ŠVP, které vycházejí ze zkušeností nebo změn ve škole samotné (např. evaluace výsledků, průběhu a podmínek vzdělávání), nebo jako změny, které uvedou ŠVP do souladu s RVP.

Forma vydání úprav a změn je v pravomoci ředitele školy, musí však být zajištěna jednoznačnost a srozumitelnost upraveného ŠVP (úpravy lze vydat například v dodatku k ŠVP nebo lze vydat upravený ŠVP se zapracovanými změnami nebo novou verzi ŠVP). Bez ohledu na formu vydání musí být zřejmé, odkdy jsou změny účinné a že změny vydal ředitel školy. Úpravy se zavádějí zpravidla s účinností od 1. září počínaje 1. ročníkem. ŠVP i jeho úpravy se archivují ve shodě se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Vzdělávací modul je relativně ucelená část vzdělávání nebo vzdělávacího programu, která: má svou vlastní specifikovanou funkci, jasně definované vzdělávací cíle a očekávané výsledky vzdělávání; definuje určitý soubor učebních situací, učebních činností, učební látky apod.; jeden modul je možné zařadit do více příbuzných programů.

10 Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu

Pro uskutečňování vzdělávání v souladu s daným RVP je nevyhnutelné vytvářet vhodné realizační podmínky. Podkladem pro jejich stanovení jsou jak obecné požadavky platných právních norem, tak konkrétní požadavky vyplývající z cílů a obsahu vzdělávání v daném oboru. Pouze ucelený, vzájemně se podmiňující komplex těchto požadavků umožní vytvářet optimální vzdělávací prostředí, které je nutnou podmínkou pro úspěšnou realizaci ŠVP a dosažení stanovených cílů a výsledků vzdělávání.

Základní podmínky pro uskutečňování vzdělávacího programu jsou v RVP vymezeny v obecné rovině a je úlohou každé školy, aby je konkretizovala ve svém vlastním školním vzdělávacím programu podle potřeb oboru, aktuálních cílů a reálných možností.

Vytváření optimálních podmínek pro uskutečňování školního vzdělávacího programu je potřebné zejména v následujících oblastech:

Základní materiální podmínky

- kmenové (univerzální) učebny pro konkrétní oddělení, ročníky nebo ročníkové skupiny žáků vybavené víceúčelovým, estetickým a funkčním zařízením;
- speciální učebny – taneční sály pro odbornou taneční přípravu se speciální podlahovou krytinou, zrcadly a audiovizuální technikou, speciální učebny pro výuku jazyků, výpočetní techniky aj. vybavené speciálním nábytkem, přístroji, zařízením, hudebními nástroji a pomůckami potřebnými pro realizaci cílů a obsahu vzdělávání stanovených v RVP, popř. dalších plánovaných ve ŠVP, a v kapacitě odpovídající požadavkům BOZP nebo podle charakteru předmětu umožňující individuální výuku a práci žáků a dělení ročníků na skupiny;
- nezbytné prostory pro uložení potřebných materiálů, učebních a jiných pomůcek a prostory pro přípravnou práci učitele vybavené odpovídajícím úložným nábytkem;
- další prostory a jejich vybavení nezbytné pro jiné vzdělávací či podpůrné aktivity – prostory pro řízení školy, osobní hygienu a odpočinek žáků i vyučujících, prostory vybavené pro relaxační programy, fyzioterapii, rehabilitaci, masáže, prostory pro stravování, odkládání oděvu a obuvi, prostory pro zájmovou činnost, setkávání žáků celé školy aj.;
- nářadí, materiály, učebnice, didaktická a výpočetní technika, učební pomůcky potřebné pro výuku v jednotlivých oblastech vzdělávání;

Norma základního vybavení žáka cvičebním oblečením a cvičební obuví

A. 1. – 4. ročník

Název pomůcky	Doba životnosti v měsících	Jednotka	Počet pro	
			dívky	chlapce
Pro klasický tanec				
piškoty	**3**	**pár**	**8**	**11**
špičky	**4**	**pár**	**11**	**–**

Pro lidový tanec				
piškoty s podpatkem	**6**	**pár**	**6**	**6**
pánské holínky	**12**	**pár**	**–**	**3**
sukně lidová	**24**	**kus**	**1**	**–**
Pro taneční gymnastiku a současný tanec				
jazz boty	**6**	**pár**	**8**	**8**
chrániče kolen	**18**	**pár**	**2**	**2**

B. 5. – 8. ročník

Název pomůcky	Doba životnosti v měsících	Jednotka	Počet pro	
			dívky	chlapce
Pro klasický tanec				
piškoty	**3**	**pár**	**8**	**26**
špičky	**1**	**pár**	**52**	**–**
cvičná balerina krátká	**24**	**kus**	**2**	**–**
cvičná balerina polodlouhá	**24**	**kus**	**2**	**–**
Pro lidový tanec				
piškoty s podpatkem	**6**	**pár**	**8**	**8**
dámské holínky	**24**	**pár**	**2**	**–**
pánské holínky	**24**	**pár**	**–**	**2**
obuv charakterní	**24**	**pár**	**4**	**1**
sukně lidová	**24**	**kus**	**2**	**–**
sukně charakterní	**24**	**kus**	**2**	**–**
kalhoty plátěné	**24**	**kus**	**–**	**2**
kalhoty charakterní	**24**	**kus**	**–**	**2**
Pro taneční gymnastiku a současný tanec				
jazz boty	**6**	**pár**	**8**	**8**
chrániče kolen	**18**	**pár**	**2**	**2**

Personální podmínky

- odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků, kteří realizují školní vzdělávací program, a plnění dalších kvalifikačních předpokladů nutných k výkonu složitějších, odpovědnějších a náročnějších pedagogických činností a náročnějších řídicích činností;
- soulad vzdělávacích a výchovných činností pedagogických pracovníků s cíli vzdělávání stanovenými zákonem a RVP daného oboru vzdělání;
- naplňování práva a povinnosti pedagogických pracovníků na další vzdělávání po dobu pedagogické činnosti.

Organizační podmínky

- požadavky školské legislativy na organizaci a průběh středního vzdělávání, a to ve vazbě na formu vzdělávání v teoretickém vyučování, v praktickém vyučování (~~odborný výcvik,~~ cvičení, učební praxe a odborná nebo umělecká praxe, popřípadě sportovní příprava) a ve výchově mimo vyučování;
- zabezpečení odborné praxe na pracovištích právnických nebo fyzických osob odpovídajících danému oboru vzdělání;
- realizace požadavků na rozvoj osvěty, výchovy a vzdělávání v oblasti životního prostředí a výchovy ke zdraví v souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a s národním programem Zdraví pro 21. století;
- zprostředkování nejdůležitějších znalostí a dovedností souvisejících s uplatněním žáků ve světě práce a vybavení žáků kompetencemi, které jim pomohou při rozhodování o jejich další profesní a vzdělávací orientaci;
- rozvoj kompetencí žáků efektivně využívat prostředky informačních a komunikačních technologií při vzdělávání i v osobním a pracovním životě v souladu se státní informační politikou ve vzdělávání;
- akce školy (olympiády a další soutěže vyhlašované a financované v resortu školství), které navazují na výuku;
- programové zařazování problematiky ochrany člověka za mimořádných situací v souladu s právními předpisy pro krizové řízení a civilní nouzové plánování;
- vzdělávání a integrace žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním (pokud je podle školního vzdělávacího programu možné) a žáků vyžadujících jinou speciální péči i podpora žáků mimořádně nadaných.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při vzdělávacích činnostech

- bezpečnost a ochrana zdraví osob při vzdělávání a při činnostech, které přímo souvisejí se vzděláváním, popřípadě při jiných činnostech, podle platných právních předpisů; zabezpečení odborného dohledu nebo přímého dozoru při praktickém vyučování;
- nezávadný stav objektů, technických a ochranných zařízení a jejich údržba, pravidelná technická kontrola a revize;
- zlepšování pracovního prostředí podle požadavků hygienických předpisů a označení nebezpečných předmětů a částí využívaných prostor v souladu s příslušnými normami;
- vytváření a dodržování zvláštních pracovních podmínek mladistvých, které stanovují právní předpisy ke zvýšení ochrany jejich zdraví;
- prokazatelné upozorňování nebo podrobné instruování žáků o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním (zejména při praktické výuce a odborné praxi), seznámení se školním řádem, zásadami bezpečného chování, případně s ustanoveními konkrétních právních norem k zajištění BOZP a požární ochrany souvisejících s činností vykonávanou žáky;
- soulad časové náročnosti vzdělávání podle ŠVP s počtem povinných vyučovacích hodin stanovených v rámcovém vzdělávacím programu, který respektuje fyziologické a psychické potřeby žáků, podmínky a obsah vzdělávání;
- ochrana žáků před násilím, šikanou a jinými společensky negativními jevy;
- vytváření prostředí a podmínek podporujících zdraví ve smyslu národního programu Zdraví pro 21. století.

11 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných[13]

11.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami[14]

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na vzdělávání na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření[15]. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona (ŠZ).

Podpůrná opatření zajišťuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně lze uplatnit i bez doporučení školského poradenského zařízení a nemají normovanou finanční náročnost. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně může škola nebo školské zařízení uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ) a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.[16] Různé druhy nebo stupně podpůrných opatření lze kombinovat za podmínek daných ŠZ a vyhláškou. Závazný rámec pro obsahové a organizační zajištění odborného vzdělání všech žáků tvoří RVP pro jednotlivé obory vzdělání, na jejichž základě školy zpracují svůj ŠVP. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory (PLPP) a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP). PLPP a IVP zpracovává škola. Při poskytování podpůrných opatření je možné zohlednit také § 67 odst. 2 ŠZ, který uvádí, že ředitel školy může ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnit žáka na žádost zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu. Žák uvedený v § 16 odst. 9 ŠZ může být uvolněn (nebo nemusí být hodnocen) také z provádění některých činností, ovšem nemůže být uvolněn z předmětu rozhodujícího pro odborné zaměření absolventa. Tzn., že žák nemůže být uvolněn z odborných teoretických i praktických předmětů (tj. příslušných cvičení, odborného výcviku, učební a odborné praxe) nezbytných pro dosažení odborných kompetencí a výsledků vzdělávání vymezených příslušným RVP a ŠVP, z předmětů nebo obsahových částí propedeutických pro odborné vzdělávání a pro získání požadovaných gramotností nebo předmětů a obsahových částí závěrečné zkoušky, závěrečné zkoušky s výučním listem, maturitní zkoušky a absolutoria v konzervatoři.

Žákům mohou být poskytnuty podle jejich potřeb a na doporučení ŠPZ i další druhy podpůrných opatření, např. využití asistenta pedagoga, speciálního pedagoga a dalších odborníků (tlumočníka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící aj.), poskytnutí kompenzačních pomůcek a speciálních didaktických prostředků, úprava materiálních a organizačních podmínek výuky nebo úprava podmínek přijímání a ukončování vzdělávání. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními může být v souladu s principy individualizace

---

[13] Vydáno opatřením č. 1 ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání, č. j. MSMT-21703/2016-1 ze dne 18. 8. 2016.

[14] Tato kapitola je zpracována obecně pro všechny RVP středního odborného vzdělávání a konzervatoře. Škola ji rozpracuje do svého ŠVP s ohledem na obor vzdělání, typ žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a na další vzdělávací podmínky.

[15] Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[16] Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

a diferenciace vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická intervence[17] nebo pedagogická intervence[18]. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 k vyhlášce. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována nad rámec časové dotace stanovené RVP. Podle potřeb žáků lze zvolit odlišnou délku vyučovací hodiny, pokud to umožňuje RVP (§ 26 odst. 1b ŠZ). Ve výjimečných případech může ředitel školy vzdělávání prodloužit, nejvýše však o 2 školní roky (§ 16 odst. 2b ŠZ).

11.2 Vzdělávání nadaných žáků

V souladu se zněním ŠZ § 17 je povinností škol a školských zařízení vytvářet podmínky pro rozvoj nadání žáků. Výuka by měla podněcovat rozvoj potenciálu žáků včetně různých druhů nadání a být zaměřena na to, aby se tato nadání mohla ve škole projevit a rozvíjet. Za nadaného žáka se podle § 27 odst. 1 vyhlášky považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za žáka mimořádně nadaného se pak považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech (§ 27 odst. 2 vyhlášky). Standardně se v odborném vzdělávání sleduje nadání u žáků skupiny uměleckých oborů, kde je povinnou součástí přijímacího řízení talentová zkouška. Jejich vzdělávání včetně organizace výuky (vytváření skupin nebo oddělení) se řídí v plném rozsahu příslušným RVP a vyhláškou č. 13/2005 Sb.[19] Ovšem i zde se mohou vyskytnout žáci, kteří svými schopnostmi převyšují ostatní a lze je označit za mimořádně nadané.

Zjišťování mimořádného nadání a vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka provádí ŠPZ ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. Jestliže se u žáka projevuje vyhraněný typ nadání (v oblasti pohybové, umělecké, manuální), vyjadřuje se ŠPZ zejména ke specifikům jeho osobnosti, která mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, zatímco míru žákova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru. Žákovi s mimořádným nadáním může škola povolit vzdělávání podle IVP nebo ho přeřadit na základě zkoušek do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku (§ 17 odst. 3 ŠZ; § 28 – § 31 vyhlášky). Nadání, případně mimořádné nadání žáka se může projevit i v jiných než uměleckých oborech vzdělání. Může se jednat například o nadání vztahující se k výkonům speciálních manuálních nebo kognitivních činností, které žák v základním vzdělávání nevykonával, protože zde nebyly předmětem, resp. obsahem vzdělávání, a tento typ nadání tudíž nemohl být u žáka identifikován. Mohou to být i žáci vysoce motivovaní ke studiu daného oboru a povolání nebo příslušné technické aj. oblasti vědy a techniky. Je žádoucí věnovat těmto žákům zvýšenou pozornost a využívat pro rozvoj jejich nadání také podpůrná opatření vymezená pro vzdělávání těchto žáků ŠZ a vyhláškou. Jedná se nejen o vzdělávání podle IVP u žáků s diagnostikovaným mimořádným nadáním, ale také o možnost rozšířit obsah vzdělávání, popř. i výstupy vzdělávání, nad RVP a ŠVP, vytvářet skupiny nadaných žáků z různých ročníků,

[17] Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.

[18] Pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

[19] Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

umožnit žákům účastnit se výuky ve vyšším ročníku, popř. se paralelně vzdělávat formou stáží na jiné škole včetně VOŠ (popř. na vysoké škole) nebo na odborných pracovištích, účastnit se studijních a jiných pobytů v zahraničí (např. v rámci programu Erasmus+), zapojovat je do různých projektů (školních i projektů sociálních partnerů), soutěží a jiných aktivit rozvíjejících nadání žáků.

11.3 Systém péče o žáky se SVP a žáky nadané ve škole

Ve ŠVP škola popíše systém péče o žáky se SVP a žáky nadané vzhledem k charakteru oboru vzdělání a podmínkám vzdělávání.

Zejména stanoví:

- pravidla, postup tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP;
- pravidla, postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP pro žáky se SVP, popř. i pro žáky mimořádně nadané;
- systém vyhledávání a podpory žáků nadaných a žáků mimořádně nadaných.

Uvede (nebo stanoví pravidla pro poskytování) další formy podpory kromě podpůrných opatření uvedených v ŠZ, pokud je poskytuje nebo bude poskytovat, např. speciální podporu žákům ze znevýhodněného sociálního nebo z odlišného kulturního prostředí, motivační nebo prospěchová stipendia poskytovaná školou ve spolupráci se zaměstnavateli nebo s dalšími subjekty.

Pokud bude žákům se SVP poskytována speciálně pedagogická péče, mohou být součástí ŠVP také učební osnovy příslušných předmětů; příklady konkrétních zaměření předmětů speciálně pedagogické péče jsou uvedeny v příloze č. 1 k vyhlášce.

Je vhodné určit ve škole pracovníka, který se bude komplexně věnovat vzdělávání žáků se SVP, sledovat využívání a vyhodnocování poskytovaných podpůrných opatření, komunikovat se ŠPZ, žáky a rodiči nezletilých žáků, s dalšími pracovníky školy (např. s učiteli příslušných vyučovacích předmětů, koordinátory a instruktory praktického vyučování u zaměstnavatelů, výchovným poradcem nebo školním psychologem), popř. s dalšími institucemi (§ 10 a § 11 vyhlášky); v případě poskytování podpůrných opatření druhého a vyšších stupňů má škola povinnost určit pedagogického pracovníka odpovídajícího za spolupráci se ŠPZ.

Podobně je vhodné ustanovit pracovníka i pro péči o nadané a mimořádně nadané žáky.

Pro dosažení úspěšnosti při vzdělávání těchto žáků je třeba zejména:

- povzbuzovat žáky při případných neúspěších a posilovat jejich motivaci k učení;
- uplatňovat formativní hodnocení žáků;
- poskytovat pomoc při osvojování si vhodných učebních způsobů a postupů se zřetelem k individuálním obtížím jednotlivců;
- věnovat pozornost začleňování těchto žáků do běžného kolektivu a vytváření pozitivního klimatu ve třídě a ve škole;
- spolupracovat s odbornými institucemi, tj. se ŠPZ a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby také s odborníky mimo oblast školství (odbornými lékaři nebo pracovníky z oblasti sociálně právní ochrany žáka apod.);
- spolupracovat s dalšími sociálními partnery školy, zejména s rodiči žáků (jak s rodiči žáků se SVP při řešení individuálních zdravotních či učebních obtíží žáků, tak s ostatními rodiči) a také se základními školami, ve kterých žáci plnili povinnou školní docházku (zjistit, jaká podpora byla žákovi poskytována na základní škole);
- spolupracovat se zaměstnavateli při zajišťování praktické části přípravy na povolání

(odborného výcviku, učební a odborné praxe) nebo při hledání možností prvního pracovního uplatnění absolventů se zdravotním postižením; je vhodné seznámit zaměstnavatele, u něhož se bude realizovat praktická výuka žáků se SVP, a zejména instruktora dané skupiny se specifiky vzdělávání těchto žáků a přístupu k nim;

– realizovat další vzdělávání učitelů všech předmětů zaměřené na vzdělávání žáků se SVP (i žáků nadaných) a uplatňování adekvátních metod a forem výuky, hodnocení a komunikace s těmito žáky.